

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

14 december 2016

WETSONTWERP

**tot wijziging van de artikelen 335 en 335ter
van het Burgerlijk Wetboek betreffende de
wijze van naamsoverdracht aan het kind**

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

14 décembre 2016

PROJET DE LOI

**modifiant les articles 335 et 335ter
du Code civil relatifs au mode de
transmission du nom à l'enfant**

INHOUD

Blz.

Samenvatting	3
Memorie van toelichting	4
Voorontwerp	15
Impactanalyse	17
Advies van de Raad van State	29
Wetsontwerp	30
Bijlage.....	45

SOMMAIRE

Pages

Résumé	3
Exposé des motifs.....	4
Avant-projet.....	15
Analyse d'impact.....	17
Avis du Conseil d'État	29
Projet de loi	40
Annexe	45

**DE SPOEDBEHANDELING WORDT DOOR DE REGERING GEVRAAGD
OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 51 VAN HET REGLEMENT.**

**LE GOUVERNEMENT DEMANDE L'URGENCE CONFORMÉMENT À
L'ARTICLE 51 DU RÈGLEMENT.**

5375

De regering heeft dit wetsontwerp op 14 december 2016 ingediend.

Le gouvernement a déposé ce projet de loi le 14 décembre 2016.

De “goedkeuring tot drukken” werd op 14 december 2016 door de Kamer ontvangen.

Le “bon à tirer” a été reçu à la Chambre le 14 décembre 2016.

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	:	Parti Socialiste
MR	:	Mouvement Réformateur
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
sp.a	:	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
cdH	:	centre démocrate Humaniste
VB	:	Vlaams Belang
PTB-GO!	:	Parti du Travail de Belgique – Gauche d'Ouverture
DéFI	:	Démocrate Fédéraliste Indépendant
PP	:	Parti Populaire
Vuye&Wouters	:	Vuye&Wouters

Afkortingen bij de nummering van de publicaties:

DOC 54 0000/000:	Parlementair document van de 54 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA:	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV:	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV:	Beknopt Verslag
CRIV:	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN:	Plenum
COM:	Commissievergadering
MOT:	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Abréviations dans la numérotation des publications:

DOC 54 0000/000:	Document parlementaire de la 54 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA:	Questions et Réponses écrites
CRIV:	Version Provisoire du Compte Rendu intégral
CRABV:	Compte Rendu Analytique
CRIV:	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
PLEN:	Séance plénière
COM:	Réunion de commission
MOT:	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen:
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.dekamer.be
e-mail : publicaties@dekamer.be

De publicaties worden uitsluitend gedrukt op FSC gecertificeerd papier

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes:
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be
courriel : publications@lachambre.be

Les publications sont imprimées exclusivement sur du papier certifié FSC

SAMENVATTING

Dit wetsontwerp heeft tot doel de default-regeling voor de toekenning van de naam in overeenstemming te brengen met het arrest nr. 2/2016 van 14 januari 2016 van het Grondwettelijk Hof. Dit arrest heeft het wettelijk stelsel in geval van afwezigheid van keuze door de ouders of in geval van onenigheid tussen de ouders hierover vernietigd maar de gevolgen ervan behouden tot 31 december 2016.

Ingevolge het nieuw stelsel zal het kind, indien de ouders er niet in slagen overeen te komen over de keuze van de aan het kind toe te kennen naam of als ze geen keuze wensen te maken, de naam van de vader en de naam van de moeder naast elkaar in alfabetische volgorde krijgen. Indien één of beide ouders een dubbele naam dragen, zullen zij kunnen kiezen welke naam ze doorgeven. Indien ze niet kiezen zal het deel van de naam van de ouder dat wordt doorgegeven ook bepaald worden door de alfabetische volgorde.

Om geen nieuwe vorm van ongelijkheid te creëren, wordt een gelijkaardige regeling voorzien voor de moeder en de meemoeder.

RÉSUMÉ

Ce projet de loi vise à mettre le régime d'attribution du nom par défaut en conformité avec les acquis de l'arrêt de la Cour constitutionnelle n°2/2016 du 14 janvier 2016. Cet arrêt a annulé le régime légal en cas de défaut de choix de nom par les parents ou en cas de désaccord entre ceux-ci à ce propos mais avait maintenu les effets de celui-ci jusqu'au 31 décembre 2016.

Selon ce nouveau régime, si les parents ne parviennent pas à s'entendre sur le choix de nom à attribuer à leur enfant au moment de la naissance ou souhaitent ne pas effectuer de choix, l'enfant recevra le nom du père et de la mère accolés selon l'ordre alphabétique dans lesquels ils apparaissent. En cas de double nom d'un ou des parents, ceux-ci pourront choisir le nom qu'ils transmettront. A défaut de le faire, la partie du nom du parent à transmettre sera déterminé également par l'ordre alphabétique.

Afin de ne pas créer une nouvelle forme de discrimination fondée sur le sexe, un régime par défaut similaire à celui organisé pour les père et mère est prévu pour la mère et la coparente.

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Dit ontwerp van wet beoogt de wijziging van de artikelen 335 en 335ter van het Burgerlijk Wetboek betreffende de wijze van naamsoverdracht aan het kind, naar aanleiding van arrest nr. 2/2016 van 14 januari 2016 van het Grondwettelijk Hof tot vernietiging van artikel 335, § 1, tweede lid, derde zin, van het Burgerlijk Wetboek, zoals vervangen door artikel 2 van de wet van 8 mei 2014 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek met het oog op de invoering van de gelijkheid tussen mannen en vrouwen bij de wijze van naamsoverdracht aan het kind en aan de geadopteerde, waarbij de gevolgen van de vernietigde bepaling tot 31 december 2016 worden gehandhaafd.

I. — GELDEND RECHT

In artikel 335, § 1, van het Burgerlijk Wetboek, vervangen bij de wet van 8 mei 2014, is het volgende bepaald:

“Het kind wiens afstamming van vaderszijde en afstamming van moederszijde tegelijkertijd komen vast te staan draagt ofwel de naam van zijn vader, ofwel de naam van zijn moeder, ofwel één die samengesteld is uit hun twee namen, in de door hen gekozen volgorde met niet meer dan één naam voor elk van hen.

De ouders kiezen de naam van het kind op het ogenblik van de aangifte van de geboorte. De ambtenaar van de burgerlijke stand neemt akte van deze keuze. In geval van onenigheid of bij afwezigheid van keuze, draagt het kind de naam van de vader.”

In artikel 335ter, § 1, van het Burgerlijk Wetboek, ingevoegd bij de wet van 5 mei 2014, is het volgende bepaald:

“Het kind wiens afstamming van moederszijde en afstamming van meemoederszijde tegelijkertijd komen vast te staan draagt ofwel de naam van zijn moeder, ofwel de naam van zijn meemoeder, ofwel één die samengesteld is uit hun twee namen, in de door hen gekozen volgorde met niet meer dan één naam voor elk van hen.

De moeder en de meemoeder kiezen de naam van het kind op het ogenblik van de aangifte van de geboorte. De ambtenaar van de burgerlijke stand neemt akte van deze keuze. In geval van onenigheid of bij afwezigheid van keuze draagt het kind de naam van de meemoeder.”

EXPOSE DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

Le présent projet de loi vise à modifier les articles 335 et 335ter du Code civil relatifs au mode de transmission du nom à l'enfant, suite à l'arrêt n°2/2016 du 14 janvier 2016 de la Cour constitutionnelle qui annule l'article 335, § 1er, alinéa 2, troisième phrase, du Code civil, tel qu'il a été remplacé par l'article 2 de la loi du 8 mai 2014 modifiant le Code civil en vue d'instaurer l'égalité de l'homme et de la femme dans le mode de transmission du nom à l'enfant et à l'adopté, tout en maintenant les effets de la disposition annulée jusqu'au 31 décembre 2016.

I. — LE DROIT EN VIGUEUR

L'article 335, § 1er du Code civil, remplacé par la loi du 8 mai 2014, dispose:

“L'enfant dont la filiation paternelle et la filiation maternelle sont établies simultanément porte soit le nom de son père, soit le nom de sa mère, soit leurs deux noms accolés dans l'ordre choisi par eux dans la limite d'un nom pour chacun d'eux.

Les père et mère choisissent le nom de l'enfant lors de la déclaration de naissance. L'officier de l'état civil prend acte de ce choix. En cas de désaccord ou en cas d'absence de choix, l'enfant porte le nom de son père.”

L'article 335ter, § 1er du Code civil, inséré par la loi du 5 mai 2014, dispose:

“L'enfant dont la filiation maternelle et la filiation à l'égard de la coparente sont établies simultanément porte soit le nom de sa mère, soit le nom de sa coparente, soit leurs deux noms accolés dans l'ordre choisi par elles dans la limite d'un nom pour chacune d'elles.

La mère et la coparente choisissent le nom de l'enfant lors de la déclaration de naissance. L'officier de l'état civil prend acte de ce choix. En cas de désaccord ou en cas d'absence de choix, l'enfant porte le nom de la coparente.”

II. — ARREST VAN HET GRONDWETTELIJK HOF EN GEVOLGEN ERVAN

Arrest nr. 2/2016 van 14 januari 2016 van het Grondwettelijk Hof strekt tot vernietiging van artikel 335, § 1, tweede lid, derde zin, van het Burgerlijk Wetboek, op grond waarvan bij afwezigheid van keuze of in geval van onenigheid van de ouders automatisch de naam van de vader wordt toegekend.

Het Hof is van oordeel dat “het verschil in behandeling vervat in de bestreden bepaling gegrond is op het criterium van het geslacht van de ouders. Alleen zeer sterke overwegingen kunnen een verschil in behandeling verantwoorden dat uitsluitend op het geslacht is gegrond.

Uit de in B.2 aangehaalde parlementaire voorbereiding blijkt dat de wetgever de keuze voor de naam van de vader heeft verantwoord door de traditie en de wil om de hervorming geleidelijk tot een goed einde te brengen. Noch de traditie, noch de wil om geleidelijk vooruitgang te boeken kunnen worden geacht zeer sterke overwegingen te zijn die een verschil tussen de vaders en de moeders verantwoorden wanneer er onenigheid tussen de ouders of afwezigheid van keuze is, terwijl de doelstelling van de wet erin bestaat de gelijkheid van mannen en vrouwen te verwezenlijken. De bestreden bepaling kan overigens tot gevolg hebben dat aan de vader van een kind een vetorecht gegeven wordt in het geval dat de moeder van het kind de wil te kennen geeft aan dat kind haar eigen naam of een dubbele naam te geven en de vader het met die keuze niet eens is.” (considerans B.8.7.)

Teneinde rechtsonzekerheid te vermijden en om de wetgever toe te laten een nieuwe regeling aan te nemen, beslist het Hof evenwel dat de gevolgen van de vernietigde bepaling tot 31 december 2016 worden gehandhaafd.

Het arrest van het Hof stelt de andere bepalingen van artikel 335 van het Burgerlijk Wetboek (vrije keuze van de naam van de kinderen door de ouders, bij verklaring) en van de overgangsbepaling (artikel 12 van de wet van 8 mei 2014) niet ter discussie.

Naar aanleiding van het arrest van het Grondwettelijk Hof is een wetswijziging van de standaardoplossing vereist (art. 335, § 1, tweede lid, derde zin, van het Burgerlijk Wetboek).

Uit het arrest van het Hof en uit andere overwegingen vloeit voort dat de wetgever de volgende oplossingen voor de overdracht van de familienaam aan het kind bij afwezigheid van keuze of in geval van onenigheid tussen de ouders niet kan behouden:

II. — L'ARRET DE LA COUR CONSTITUTIONNELLE ET SES CONSEQUENCES

Dans son arrêt n°2/2016 du 14 janvier 2016, la Cour constitutionnelle annule l'article 335, § 1er, alinéa 2, troisième phrase du Code civil, à savoir l'attribution automatique du nom du père en cas d'absence de choix ou de désaccord des parents.

La Cour considère que “La différence de traitement contenue dans la disposition attaquée est fondée sur le critère du sexe des parents. Seules des considérations très fortes peuvent justifier une différence de traitement exclusivement fondée sur le sexe.

Il ressort des travaux préparatoires cités en B.2. que le législateur a justifié le choix du nom du père par la tradition et par la volonté de faire aboutir la réforme de manière progressive. Ni la tradition, ni la volonté d'avancer progressivement ne peuvent être tenues pour des considérations très fortes justifiant une différence entre les pères et les mères lorsqu'il y a désaccord entre parents ou absence de choix, alors que l'objectif de la loi est de réaliser l'égalité entre les hommes et les femmes. Par ailleurs, la disposition attaquée peut avoir pour effet de donner ainsi un droit de veto au père d'un enfant dans l'hypothèse où la mère de l'enfant manifeste la volonté de donner à cet enfant son propre nom ou un double nom et où le père n'est pas d'accord avec ce choix.” (Considérant B.8.7.).

La Cour décide néanmoins, pour éviter l'insécurité juridique et permettre au législateur d'adopter une nouvelle réglementation, de maintenir les effets de la disposition annulée jusqu'au 31 décembre 2016.

Dans son arrêt, la Cour ne remet en cause ni les autres dispositions de l'article 335 du Code civil (libre choix des parents quant au choix du nom des enfants par déclaration), ni la disposition transitoire (art. 12 de la loi du 8 mai 2014).

Suite à l'arrêt de la Cour constitutionnelle une modification législative de la solution par défaut s'impose (art. 335, § 1er, alinéa 2, 3e phrase du Code civil).

Il ressort de l'arrêt de la Cour et d'autres considérations que le législateur ne peut retenir les solutions suivantes en matière de transmission du nom de famille à l'enfant en cas d'absence de choix ou de désaccord entre les parents:

— de toekenning van de naam van de moeder, aangezien dit zou leiden tot eenzelfde op het geslacht gegrond verschil in behandeling dat het Hof veroordeelt. In het arrest van het Hof is nader bepaald dat een verschil in behandeling niet gegrond mag zijn op het criterium van het geslacht van de ouders (zie considerans B.8.7 hierboven);

— de inschakeling van de rechter (bijvoorbeeld de voorzitter van de rechtbank, rechtsprekend in kort geding of zoals in kort geding) om de familienaam van het kind te bepalen. Het Hof verduidelijkt immers het volgende: “B.8.5. (...) Het kan worden verantwoord dat hij (de wetgever) zelf de naam vastlegt die het kind zal dragen wanneer er onenigheid of afwezigheid van keuze is, veeleer dan dienaangaande aan de rechter een beoordelingsbevoegdheid te verlenen. Het is immers in die aangelegenheid van belang de naam van een kind vanaf zijn geboorte op een eenvoudige, snelle en eenvormige wijze te bepalen. Artikel 7 van het Verdrag inzake de rechten van het kind bepaalt dienaangaande dat het kind onmiddellijk na de geboorte wordt ingeschreven en vanaf de geboorte het recht op een naam heeft”;

— de toekenning van de dubbele naam waarbij de naam van de oudste ouder eerst wordt vermeld, aangezien hierbij in de meeste gevallen opnieuw de naam van de vader voorrang zou krijgen;

— een andere oplossing bij afwezigheid van keuze en in geval van onenigheid, zoals in Frankrijk (onder voorbehoud dat de Franse wetgeving bepaalt dat het kind, bij afwezigheid van keuze, de naam van de vader krijgt als de afstamming van vaderszijde en afstamming van moederszijde tegelijkertijd komen vast te staan. Deze oplossing is als dusdanig niet haalbaar rekening houdend met het arrest van het Grondwettelijk Hof).

De bestaande wetgeving met betrekking tot de wijze van naamsoverdracht aan de geadopteerde moet overigens niet worden gewijzigd aangezien de eensgezindheid over de naam, krachtens artikel 1231-3 van het Gerechtelijk Wetboek, een voorafgaande vereiste is voor adoptie en in het adoptievonniss melding moet worden gemaakt van de gekozen naam (Gedr. St., Kamer, gewone zitting 2013-2014, 53-3145/001, blz. 17).

— l’attribution du nom de la mère, car elle créerait le même type de différence de traitement fondée sur le sexe que la Cour condamne. La Cour précise, dans son arrêt, qu’une différence de traitement ne peut être fondée sur le critère du sexe des parents (Voir considérant B.8.7 repris ci-dessus).

— le recours au juge (par exemple au président du tribunal statuant en référé ou comme en référé) pour déterminer le nom de famille de l’enfant. La Cour précise en effet qu’ : “B.8.5. (...) Il peut se justifier qu’il (le législateur) fixe lui-même le nom que portera l’enfant, lorsqu’il y a désaccord ou absence de choix, plutôt que d’accorder à cet égard un pouvoir d’appréciation au juge. Il importe en effet en cette matière de fixer de manière simple, rapide et uniforme le nom d’un enfant dès sa naissance. L’article 7 de la Convention relative aux droits de l’enfant dispose, à cet égard, que l’enfant est enregistré aussitôt sa naissance et a dès celle-ci le droit à un nom”.

— L’attribution du double nom en indiquant en premier lieu le nom du parent le plus âgé, car cela reviendrait à privilégier le nom du père dans la majorité des cas.

— une solution différente pour les cas d’absence de choix et pour les cas de désaccord, à l’instar de la France (sous réserve que la législation française prévoit qu’en cas d’absence de choix, l’enfant prend le nom de son père si la filiation est établie simultanément à l’égard de ses père et mère. Cette solution n’est pas envisageable en tant que tel compte tenu de l’arrêt de la Cour constitutionnelle).

Il n’y a, par ailleurs, pas lieu de modifier la législation existante concernant le mode de transmission du nom à l’enfant adopté, dans la mesure où l’accord sur le nom constitue, conformément à l’article 1231-3 du Code judiciaire, un prérequis à l’adoption et que le jugement qui la prononce doit mentionner le nom choisi (doc. Parl., Ch., sess. ord. 2013-2014, 53-3145/001, p. 17).

III. — WIJZIGING VAN DE ARTIKELEN 335 EN 335TER VAN HET BURGERLIJK WETBOEK

In dit ontwerp van wet wordt de volgende oplossing voorgesteld:

— schrappen van de regel waarbij de naam van de vader automatisch wordt toegekend bij afwezigheid van keuze of in geval van onenigheid tussen de ouders;

— de ouders aanzetten om de naam die aan hun kind wordt toegekend te kiezen wanneer de afstamming van vaderszijde en de afstamming van moederszijde tegelijkertijd komen vast te staan, waardoor niet alleen het door de wetgever beoogde doel wordt nagestreefd (gelijkheid tussen mannen en vrouwen door voorrang te geven aan de wilsautonomie van de ouders bij de bepaling van de familienaam van het gemeenschappelijk kind), maar ook de hypothese van afwezigheid van keuze (en dus de meerderheid van de gevallen waarin de naam van de vader automatisch zou worden toegekend) gelijk te stellen met de hypothese van onenigheid.

De Raad van State stelt zich de vraag of het wel in het hoger belang van het kind is om de ouders te onderwerpen aan een sterke aansporing om een keuze te maken. Het weglaten van de hypothese van afwezigheid van keuze en de gelijkstelling met deze van onenigheid, zou geen adequaat middel lijken om de toepassing van de default-oplossing te beperken. De ouders zouden er toe gebracht worden om hun onenigheid uit te drukken en om hierover discussies te voeren, in de periode van de geboorte van een kind. Is het dan niet beter dit te vermijden en hen toe te laten, bij gebrek aan spontane keuze over de naam van het kind, zich te baseren op de door de wet vastgelegde oplossing zoals dat het geval is in Frankrijk en Spanje?

Er moet in de eerste plaats voor ogen worden gehouden dat het aantal gevallen van onenigheid zeer laag is. Het aantal gevallen van afwezigheid van keuze is hoger. Dit wordt verklaard door het feit dat de ouders, die de naam van de vader wensen, op dit ogenblik geen gemeenschappelijke verklaring afleggen. Het kind krijgt de naam van de vader, omdat de ambtenaar van de burgerlijke stand dan vaststelt dat er geen keuze werd gemaakt. Het aantal effectieve gevallen van onenigheid of afwezigheid van keuze is dus beperkt.

Uit de beschikbare statistieken (zie parlementaire vraag van 3 februari 2016, CRIV 54 COM 334) en de informatie van de ambtenaren van de burgerlijke stand blijkt immers dat de gevallen van afwezigheid van keuze zeer talrijk zijn (een minderheid van de ouders dient een verklaring van de naamkeuze in), terwijl er slechts weinig gevallen van onenigheid tussen de ouders zijn.

III. — LA MODIFICATION DES ARTICLES 335 ET 335TER DU CODE CIVIL

Le présent projet de loi propose la solution suivante:

— supprimer la règle par défaut attribuant à l'enfant le nom du père en cas d'absence de choix ou de désaccord des parents;

— inciter les parents à choisir le nom attribué à leur enfant lorsque la filiation paternelle et la filiation maternelle sont établies simultanément, ce qui permettra non seulement de tendre vers l'objectif recherché par le législateur (égalité entre les hommes et les femmes en favorisant l'autonomie de la volonté des parents dans la détermination du nom de famille de l'enfant commun) mais aura également pour effet d'assimiler l'hypothèse d'absence de choix (et donc la majorité des cas encore visés par l'attribution automatique du nom du père) à celle du désaccord.

Le Conseil d'État se demande si le fait de soumettre les parents à une forte pression afin qu'ils effectuent un choix est conforme à l'intérêt supérieur de l'enfant. L'omission de l'hypothèse de l'absence de choix et l'assimilation à celle du désaccord ne paraissent pas être un moyen adéquat pour atteindre l'objectif de limiter l'application de la solution par défaut. Les parents pourraient être amenés à exprimer entre eux leur désaccord et à avoir des discussions à ce sujet au moment de la naissance de l'enfant. Ne ferait-on pas mieux d'éviter ce genre de situation et ne devrait-on pas se contenter, à défaut de consensus spontané sur le choix du nom de l'enfant, de se baser sur une solution établie légalement comme c'est le cas pour la France ou pour l'Espagne?

Tout d'abord, on doit garder à l'esprit que le nombre de cas de désaccord entre parents est peu élevé. Le nombre de cas où le choix n'a pas été exprimé l'est plus. Ceci s'explique par le fait que les parents, qui veulent donner le nom du père à l'enfant, ne souhaitent pas faire de déclaration. L'enfant porte le nom du père parce que l'officier de l'état civil constate alors qu'aucun choix n'a été exprimé. Le nombre de cas de désaccord ou d'absence de choix effectifs est donc limité.

Il ressort en effet des statistiques disponibles (voir question parlementaire, 3/2/2016, CRIV 54 COM 334) et des informations communiquées par les officiers de l'état civil que les cas d'absence de choix sont très nombreux (une minorité de parents introduisent une déclaration de choix du nom), mais qu'il y a peu de désaccord entre les parents.

Daarenboven brengt het ouderschap ook verantwoordelijkheden met zich mee, zoals daar zijn het samen kiezen van een voornaam en familienaam voor het kind. De ouders hebben hier in de regel voldoende tijd voor en weten dat ze deze keuzes moeten maken. Dit stelt geen probleem bij de keuze van de voornaam. De autonomie van de ouders bij de vaststelling van de familienaam van het kind is overigens niet zomaar een van de verschillende mogelijkheden maar een belangrijk onderdeel van de verantwoordelijkheden van een ouder.

Het hoger belang van het kind zal bezwaarlijk geschaad kunnen worden door een eventuele dergelijke discussie die plaats vindt voor zijn geboorte.

Het voorontwerp wordt op dit punt wel aangepast aan de opmerking van de Raad van State dat een gelijkstelling van de hypothese van afwezigheid van keuze aan deze van onenigheid door de wet geregeld moet worden en niet in een ministeriële omzendbrief.

In de beoogde hypothese zullen de ouders dus steeds uitgenodigd worden om aan te geven welke naam zij aan het kind willen doorgeven overeenkomstig artikel 335, § 1, van het Burgerlijk Wetboek.

— voorzien in de toekenning van de dubbele naam in geval van onenigheid tussen de ouders, met een neutrale regel om de volgorde van de namen te bepalen. Een dergelijke oplossing zou het aantal gevallen van onenigheid tussen de ouders moeten beperken. Het lijkt immers minder problematisch om de volgorde van de namen te bepalen dan om te kiezen tussen de verschillende mogelijkheden die de wet biedt.

De neutrale regel voor het bepalen van de volgorde van de namen zal gebaseerd zijn op de alfabetische volgorde van de namen. Het argument dat deze regel op termijn de diversiteit van de namen zou beknotten, is zwak aangezien het aantal beoogde gevallen noodzakelijkerwijs beperkt zou moeten zijn.

Deze regel vermijdt volgens de Raad van State een discriminatie op basis van het geslacht, maar creëert een ander verschil in behandeling met betrekking tot de voorrang van de naam in de dubbele naam die het kind zal dragen. Een van de ouders zal immers bevoordeeld zijn en weten voorrang te krijgen. Deze voorrang zou daarenboven niet het gevolg zijn van een pertinent criterium ten aanzien van de overwegingen van sociaal belang waarop de toekenning van de familienaam hoofdzakelijk rust.

Wat de keuze van een neutraal criterium betreft, spreekt de Raad van State zich niet concreet uit maar

Par ailleurs, le statut de parent implique des responsabilités, comme celle de choisir conjointement le prénom et le nom de famille de l'enfant. En général, les parents ont suffisamment de temps pour ce faire et ont déjà une idée des choix qu'ils vont opérer. Cela ne pose aucun problème pour le choix des prénoms. L'autonomie des parents pour déterminer le nom de famille de l'enfant est d'ailleurs non seulement l'une des différentes possibilités, mais aussi un aspect important des prérogatives d'un parent.

L'intérêt supérieur de l'enfant pourrait être sérieusement compromis par une éventuelle discussion de ce genre qui aurait lieu avant la naissance.

L'avant-projet est donc sur ce point adapté à la remarque du Conseil d'État selon laquelle l'assimilation de l'hypothèse de l'absence de choix à celle du désaccord devrait être réglée par la loi et non par une circulaire ministérielle.

Par conséquent, dans l'hypothèse envisagée, les parents seront toujours invités à exprimer leur choix quant au nom transmis à l'enfant en application de l'article 335, § 1er du Code civil.

— prévoir l'attribution du double nom en cas de désaccord entre les parents, avec une règle neutre pour définir l'ordre des deux noms. Pareille solution devrait avoir pour conséquence de limiter les cas de désaccord entre parents. Il semble en effet moins problématique de déterminer l'ordre des noms, que de choisir entre les différentes options offertes par la loi.

Quant à la règle neutre permettant de déterminer l'ordre des noms dans la solution par défaut, elle sera basée sur l'ordre alphabétique des noms. L'argument selon lequel cette règle aurait à terme pour effet d'appauvrir la diversité des noms a peu de poids, étant donné que le nombre de cas visé devrait être nécessairement limité.

Selon le Conseil d'État, cette règle évite une discrimination basée sur le sexe, mais crée une autre différence de traitement que le Conseil d'État estime légère portant sur la primauté du nom dans le double nom que l'enfant portera. Un des parents sera en effet avantagé et saura qu'il aura la primauté. Cette primauté ne serait en outre pas le résultat de l'application d'un critère pertinent au regard de considérations d'intérêt social sur lesquelles repose pour l'essentiel l'attribution du nom de famille.

Le Conseil d'État ne se prononce pas concrètement sur le choix d'un critère neutre mais relève que le tirage

merkt ze op dat een loting niet mag uitgesloten op basis van tegenstrijdigheid met de openbare orde. Ze stelt wat dat betreft dat de openbare orde zich niet verzet tegen een vaststelling van de volgorde van de naam in de dubbele naam door loting.

In principe zou de enige mogelijke oplossing waarbij geen van de ouders bevoordeeld zou zijn door dat ze op voorhand zouden weten welke naam eerst zou komen, de loting zijn. Elk ander criterium zou, in meer of mindere mate, een voorrang creëren. Een mogelijke regeling zou zijn om de volgorde te laten afhangen van de dag waarop het kind geboren wordt. Op oneven dagen zou de alfabetische volgorde van A tot Z toegepast kunnen worden en op even dagen de omgekeerde alfabetische volgorde, dus van Z tot A. Dit zou er evenwel kunnen toe leiden tot aanstaande moeders de dag van de bevalling zouden gaan kiezen in functie van de te krijgen familienaam. Het zal dan bovendien gaan om vrouwen die in conflict zijn met de vader over de familienaam en mogelijks dus ook over andere aspecten. Het is niet wenselijk om een bevalling te plannen in dergelijke omstandigheden.

In tegenstelling tot de Raad van State zijn de indieners van dit ontwerp van mening dat het niet wenselijk is dat een element van de staat van de persoon bepaald wordt op basis van het lot. Het is in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van de ouders om de naam te kiezen en zij moeten dus zoveel als mogelijk aangezet worden om een keuze te maken. De autonomie van de ouders is niet zomaar een van de vele middelen die mogelijk zijn om de gelijkheid tussen man en vrouw te bereiken. Het is pas indien de ouders hierover niet overeenkomen, en dus in een minderheid van de gevallen, dat er teruggevallen moet worden op een wettelijke default-regel.

Het is daarenboven niet wenselijk om de ambtenaar van de burgerlijke stand in een delicate positie te brengen. Naast de praktische bezwaren – men kan moeilijk spreken van een administratieve vereenvoudiging (organiseren loting, opmaak van een pv of andere neerslag die bijgehouden moet worden, ...) – zal de loting moeten gebeuren in aanwezigheid van de partijen. Deze zijn al in conflict aangezien er onenigheid is en mogelijks wordt de bestaande onrust, aan het loket, nog versterkt door een oplossing die mogelijks geen van de partijen echt zal bevredigen en zeker een ouder ontevreden achterlaat.

Daarenboven moet het belang van de volgorde niet overschat worden. Het kind met een dubbele naam zal immers later zelf kunnen beslissen welk deel van de naam hij doorgeeft. De discussie zal dus mogelijks slechts gevolgen hebben voor één generatie. Bovendien zal, in tegenstelling tot de voornamen, de familienaam steeds volledig verschijnen.

au sort ne peut être exclu sur la base de la contrariété à l'ordre public. Il précise à cet égard que l'ordre public ne fait pas obstacle à une détermination de l'ordre du nom dans le double nom par tirage au sort.

En principe, la seule solution possible par laquelle aucun des parents ne serait avantagé par le fait qu'il saurait à l'avance quel nom viendrait en premier, serait le tirage au sort. Tout autre critère pourrait, dans une mesure plus ou moins importante, de créer un avantage. Une règle possible serait de faire dépendre l'ordre de la date de naissance de l'enfant. Les jours impairs, pourrait être appliqué l'ordre alphabétique de A à Z et les jours pairs, l'ordre alphabétique inverse, donc de Z à A. Toutefois, cela pourrait conduire à ce que de futures femmes enceintes choisissent le jour de l'accouchement en fonction du nom de famille à attribuer. Il s'agira vraisemblablement de femmes qui se trouvent dans une situation de conflit avec le père concernant le nom de famille voire aussi concernant d'autres questions. Il n'est pas souhaitable qu'un accouchement soit planifié dans de telles circonstances.

Contrairement au Conseil d'État, les auteurs du présent projet estiment qu'il n'est pas souhaitable qu'un élément de l'état des personnes soit basé sur le sort. Il est essentiellement de la responsabilité des parents de choisir le nom et ils doivent donc être amenés, autant que possible, à faire un choix. L'autonomie des parents est un des nombreux moyens qui rendent possible d'atteindre l'égalité entre les hommes et les femmes. Ce n'est que si les parents ne sont pas d'accord sur ce point, et donc dans une minorité de cas, qu'on doit se rabattre sur une règle légale par défaut.

Il n'est par ailleurs pas souhaitable de mettre l'officier de l'état civil dans une position délicate. Outre les préoccupations d'ordre pratique – on peut difficilement parler d'une simplification administrative (organisation du tirage au sort, établissement d'un pv ou d'autres documents à conserver, ...) – le tirage au sort devra se faire en présence des parties. Celles-ci sont déjà en conflit vu qu'il y a désaccord, et il est vraisemblable que le désaccord qui existe se renforce encore au guichet du fait que la solution ne satisfera probablement aucune des parties et laissera certainement un parent mécontent.

En outre, l'importance de l'ordre ne doit pas être surestimée. L'enfant avec un double nom sera en effet en mesure de décider plus tard quelle partie du nom il transmet. La discussion n'aura donc probablement de conséquences que pour une seule génération. En outre, contrairement aux prénoms, le nom de famille apparaît toujours en entier.

Indien de loting wordt uitgesloten, zal er steeds een ouder zijn die op het ogenblik van het kiezen van de naam bij de aangifte van een geboorte, een voordeel zal hebben door te weten dat hij of zij voorrang zal hebben.

In deze omstandigheden kiezen de indieners van dit ontwerp voor de neutrale regel van de alfabetische volgorde. Deze regel is trouwens het voorbeeld, dat de Raad van State zelf naar voren schoof, naast de loting en de gerechtelijke beslissing, in haar advies nr. 53 915/2 van 16 oktober 2013 over het wetsontwerp dat de mogelijkheid van de keuze van de familienaam invoerde.

— voorzien in een identieke oplossing voor de meemoeders, door wijziging van artikel 335ter van het Burgerlijk Wetboek.

Voor genoemd arrest van het Grondwettelijk Hof heeft geen betrekking op artikel 335ter van het Burgerlijk Wetboek. Dat neemt niet weg dat de redenering van het Hof betreffende de automatische regeling zoals vastgelegd in artikel 335 van het Burgerlijk Wetboek kan worden doorgetrokken naar de meemoeders.

Volgens arrest nr. 2/2016 van het Grondwettelijk Hof is de vastgestelde discriminatie gegrond op het geslacht. De fundamentele kritiek in dit arrest – en in het arrest Cusan en Fazzo t. Italië (EHRM, 7 januari 2014) waarop het is gebaseerd – betreft echter het gegeven dat één ouder een wezenlijk vetorecht krijgt wanneer de andere ouder weigert in te stemmen met de naamkeuze die de eerste ouder voorstelt.

Volgens de redenering van het Grondwettelijk Hof is er inzonderheid sprake van discriminatie wanneer twee categorieën van personen verschillend worden behandeld hoewel zij zich in soortgelijke situaties bevinden (considerans B.8.6). Een verschil in behandeling is evenwel mogelijk indien het uitgaat van objectieve criteria en redelijk verantwoord is. Die verantwoording moet worden beoordeeld rekening houdend met het doel en de gevolgen van de betwiste maatregel en met de aard van de ter zake geldende beginselen (zie inzonderheid Grondwettelijk Hof, 12 februari 2009, nr. 17/2009, considerans B.9). Uit een grondig onderzoek van de memorie van toelichting en de parlementaire voorbereiding blijkt dat de keuze van de naam van de meemoeder bij onenigheid en het vetorecht dat daaruit voortvloeit niet zijn toegelicht. In de memorie van toelichting bij voornoemde wet van 18 december 2014 is bovendien bepaald dat de opties geboden door de wet van 18 december 2014 identiek zijn aan die van de wet van 8 mei 2014 (memorie van toelichting, Gedr. St., Kamer, gewone zitting 2013-2014, 54-538/001, blz. 7).

Si le tirage au sort est exclu, il y aura toujours un parent qui, au moment de choisir le nom à la déclaration de naissance, aura un avantage en sachant qu'il ou elle aura la primauté.

Dans ces circonstances, les auteurs de ce projet choisissent la règle neutre de l'ordre alphabétique. Cette règle est en effet l'exemple, que le Conseil d'État lui-même met en avant, au côté du tirage au sort et du jugement, dans son avis n° 53 915/2 du 16 octobre 2013 sur le projet de loi qui a introduit la possibilité de choix de nom de famille.

— prévoir une solution identique pour les co-parentes, en modifiant l'article 335ter du Code civil.

L'arrêt précité de la Cour constitutionnelle ne concerne pas l'article 335ter du Code civil. Il n'en demeure pas moins que le raisonnement de la Cour concernant le régime par défaut organisé par l'article 335 du Code civil est transposable aux coparentes.

Dans son arrêt 2/2016, la Cour constitutionnelle fonde la discrimination qu'elle constate sur le sexe. Cependant, la critique fondamentale formulée dans cet arrêt – ainsi que dans l'arrêt Cusan et Fazzo c. Italie (CEDH, 7 janvier 2014) sur lequel il se fonde – porte sur la création d'un véritable droit de veto d'un parent en cas de refus de l'autre parent de donner son consentement au choix de nom proposé par le premier parent.

Selon le raisonnement de la Cour constitutionnelle, il y a discrimination lorsque, notamment, deux catégories de personnes sont traitées de manière différente alors qu'elles se trouvent dans des situations similaires (Considérant B.8.6). Certes, une différence de traitement est possible si elle repose sur des critères objectifs et si elle est raisonnablement justifiée. Cette justification doit être appréciée en tenant compte du but et des effets de la mesure critiquée ainsi que de la nature des principes en cause (voy. notamment C.C., 12 février 2009, n° 17/2009, considérant B.9). Il ressort d'un examen approfondi de l'exposé des motifs et de l'ensemble des travaux préparatoires que le choix du nom de la coparente à défaut d'accord et le droit de veto qui en découle reste inexpliqué. Tout au plus l'exposé des motifs de la loi du 18 décembre 2014 précitée précise qu'il existe une identité des options retenues par la loi du 18 décembre 2014 avec celles de la loi du 8 mai 2014 (Exposé des motifs, Doc. parl., Ch., sess. ord. 2013-2014, 54-538/001, p. 7).

— voorzien in een overgangsbepaling die de mogelijkheid biedt de naam te veranderen van de kinderen aan wie de naam van de vader werd toegekend met toepassing van artikel 335, § 1, tweede lid, (of van de meemoeder met toepassing van artikel 335ter, § 1, tweede lid), wegens onenigheid tussen de ouders of afwezigheid van naamskeuze, met inachtneming van bepaalde voorwaarden in het bijzonder inzake de termijn.

— vastleggen van de inwerkingtreding van de wet op 1 januari 2017 overeenkomstig de beschikking van het arrest van het Grondwettelijk Hof.

De ambtenaren van de burgerlijke stand zullen een omzendbrief ontvangen met nadere richtlijnen. Die omzendbrief zal de aanpassing beogen van de omzendbrief van 30 mei 2014 betreffende de wet van 8 mei 2014 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek met het oog op de invoering van de gelijkheid tussen mannen en vrouwen bij de wijze van naamsoverdracht aan het kind en aan de geadopteerde en de omzendbrief van 22 december 2014 inzake de wet van 5 mei 2014 houdende de vaststelling van de afstamming van de meemoeder en de wet van 18 december 2014 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek, het Wetboek van internationaal privaatrecht, het Consulaire Wetboek, de wet van 5 mei 2014 houdende de vaststelling van de afstamming van de meemoeder en de wet van 8 mei 2014 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek met het oog op de invoering van de gelijkheid tussen mannen en vrouwen bij de wijze van naamsoverdracht aan het kind en aan de geadopteerde.

ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Artikel 1

Dit artikel bepaalt de grondwettelijke bevoegdheidsgrondslag en behoeft geen bijzondere commentaar.

Artikel 2

Artikel 2 wijzigt artikel 335 van het Burgerlijk Wetboek naar aanleiding van arrest nr. 2/2016 van het Grondwettelijk Hof van 14 januari 2016 tot vernietiging van artikel 335, § 1, tweede lid, derde zin, van het Burgerlijk Wetboek, op grond waarvan bij afwezigheid van keuze of in geval van onenigheid van de ouders automatisch de naam van de vader wordt toegekend.

De voorgestelde bepaling vervangt de standaardregel door een regel die enkel geldt in geval van onenigheid tussen de ouders. De hypothese van afwezigheid van

— prévoir une disposition transitoire permettant de changer le nom des enfants qui se sont vu attribuer le nom du père en application de l'article 335, § 1er, alinéa 2, (ou de la coparente en application de l'article 335 ter, § 1er, alinéa 2), en raison d'un désaccord entre les parents ou de l'absence de choix du nom, moyennant le respect de certaines conditions notamment en terme de délai.

— prévoir l'entrée en vigueur de la loi le 1er janvier 2017, conformément au dispositif de l'arrêt de la Cour constitutionnelle.

Une circulaire comprenant des instructions plus précises sera adressée aux officiers de l'état civil. Celle-ci aura pour objet d'adapter la circulaire du 30 mai 2014 relative à la loi du 8 mai 2014 modifiant le Code civil en vue d'instaurer l'égalité de l'homme et de la femme dans le mode de transmission du nom à l'enfant et à l'adopté, et la circulaire du 22 décembre 2014 relative à la loi du 5 mai 2014 portant établissement de la filiation de la coparente et la loi du 18 décembre 2014 modifiant le Code civil, le Code de droit international privé et Code consulaire, la loi du 5 mai 2014 portant établissement de la filiation de la coparente et le loi du 8 mai 2014 modifiant le Code civil en vue d'instaurer l'égalité de l'homme et de la femme dans le mode de transmission du nom à l'enfant et à l'adopté.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Article 1er

Cet article précise le fondement constitutionnel en matière de compétence et n'appelle pas de commentaires particuliers.

Article 2

L'article 2 modifie l'article 335 du Code civil, à la suite de l'arrêt n° 2/2016 du 14 janvier 2016 de la Cour constitutionnelle, lequel annule le § 1er, alinéa 2, troisième phrase, à savoir l'attribution automatique du nom du père en cas d'absence de choix ou de désaccord des parents.

La disposition proposée remplace la règle par défaut par une règle applicable au seul cas de désaccord entre les parents. L'hypothèse de l'absence de choix

keuze wordt gelijkgesteld met onenigheid tussen de ouders. Het niet maken van een keuze zal in de toekomst derhalve gelijkstaan aan onenigheid tussen de ouders. Er zullen in de praktijk dus slechts twee hypothesen mogelijk zijn: ofwel kiezen de ouders de naam van hun kind overeenkomstig artikel 355, § 1, van het Burgerlijk Wetboek, ofwel zijn zij het niet eens met die keuze en is de voorgestelde bepaling toepasbaar. Er zullen aan de ambtenaren van de burgerlijke stand instructies worden gegeven teneinde de gevallen van afwezigheid van keuze zoveel mogelijk te voorkomen.

In geval van onenigheid tussen de ouders, voorziet de voorgestelde bepaling erin dat het kind de naam van de vader en de naam van moeder krijgt, naast elkaar in alfabetische volgorde met niet meer dan één naam voor elk van hen.

Wanneer de vader en de moeder, of een van hen, een dubbele naam dragen, kiest de betrokken ouder het deel van de naam dat aan het kind wordt doorgegeven. Bij afwezigheid van keuze door de betrokken ouder wordt het deel van de dubbele naam dat wordt doorgegeven bepaald op grond van de alfabetische volgorde.

De dubbele naam is de naam bestaande uit de naam van elk van de ouders als gevolg van de wet van 8 mei 2014 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek met het oog op de invoering van de gelijkheid tussen mannen en vrouwen bij de wijze van naamsoverdracht aan het kind en aan de geadopteerde. De dubbele naam is deelbaar. Deze moet worden onderscheiden van een samengestelde naam die reeds voor de inwerkingtreding van de wet van 8 mei 2014 uit verschillende woorden bestond en hierdoor een enige, ondeelbare entiteit vormt, die integraal en zonder enige onderbreking overdraagbaar is (zie Omzendbrief van 30 mei 2014 betreffende de wet van 8 mei 2014 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek met het oog op de invoering van de gelijkheid tussen mannen en vrouwen bij de wijze van naamsoverdracht aan het kind en aan de geadopteerde, BS 30.02 2014, p. 42171)

Artikel 3

Artikel 3 vervangt artikel 335ter, § 1, tweede lid, derde zin, van het Burgerlijk Wetboek, zulks op dezelfde wijze als artikel 335 van het Burgerlijk Wetboek. Er wordt verwezen naar de uiteenzettingen bij artikel 2.

Artikel 4

Artikel 4 voorziet in een overgangsbepaling die de mogelijkheid biedt de naam te veranderen van de

est, quant à elle, assimilée à un désaccord entre les parents. Le fait de ne pas choisir équivaldra dès lors à l'avenir à un désaccord entre les parents. Seules deux hypothèses seront donc envisageables dans la pratique: soit les parents choisissent le nom de leur enfant conformément à l'article 335 § 1er, du Code civil, soit ils ne sont pas d'accord sur ce choix et la disposition proposée est applicable. Des instructions seront adressées aux officiers de l'état civils afin d'éviter autant que possible les cas d'absence de choix.

En cas de désaccord entre les parents, la disposition proposée prévoit l'attribution à l'enfant des noms des père et mère accolés par ordre alphabétique dans la limite d'un nom pour chacun d'eux.

Lorsque le père et la mère, ou l'un d'entre eux, portent un double nom, la partie du nom transmise à l'enfant est choisie par le parent concerné. En l'absence de choix par ce dernier, la partie du double nom transmise est déterminée selon l'ordre alphabétique.

Le double nom est le nom constitué par le nom accolé de chacun des père et mère à la suite de l'entrée en vigueur de la loi du 8 mai 2014 modifiant le Code civil en vue d'instaurer l'égalité de l'homme et de la femme dans le mode de transmission du nom à l'enfant et à l'adopté. Le double nom est divisible. Il est à distinguer du nom composé qui, comportant plusieurs vocables, préexiste à l'entrée en vigueur de la loi du 8 mai 2014 et constitue de ce fait une entité unique, indivisible, transmissible dans son intégralité, sans aucune césure possible (cfr. Circulaire du 30 mai 2014 relative à la loi du 8 mai 2014 modifiant le Code civil en vue d'instaurer l'égalité de l'homme et de la femme dans le mode de transmission du nom à l'enfant et à l'adopté, MB 30.02 2014, p. 42171).

Article 3

L'article 3 remplace l'article 335ter, § 1er, alinéa 2, troisième phrase, du Code civil, de manière identique à l'article 335 du Code civil. Il est renvoyé aux développements repris sous l'article 2.

Article 4

L'article 4 prévoit une disposition transitoire permettant de changer le nom des enfants qui se sont vu

kinderen aan wie de naam van de vader werd toegekend met toepassing van het oude artikel 335, § 1, tweede lid (of van de meemoeder met toepassing van artikel 335ter, § 1, tweede lid), wegens onenigheid tussen de ouders of afwezigheid van naamskeuze, en hen de dubbele naam toe te kennen overeenkomstig de bepalingen van deze wet, zulks met inachtneming van de volgende voorwaarden:

— de onenigheid tussen de ouders moet zijn vastgesteld door de ambtenaar van de burgerlijke stand bij de verklaring van de naamkeuze afgelegd overeenkomstig het oude artikel 335, § 1, twee lid, derde zin, of het oude artikel 335ter, § 1, tweede lid, derde zin, van het Burgerlijk Wetboek;

— de afwezigheid van naamskeuze bedoeld in het oude artikel 335, § 1, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek, wordt vastgesteld door de afwezigheid van een verklaring van naamskeuze (cfr. Omzendbrief van 30 mei 2014),

— de aanvraag moet door de moeder, de vader of de meemoeder worden gedaan bij verklaring bij de ambtenaar van de burgerlijke stand die wordt afgelegd voor 1 juli 2017;

— de aanvraag moet betrekking hebben op de na 31 mei 2014 geboren gemeenschappelijke minderjarige kinderen, met als voorbehoud dat er geen gemeenschappelijke meerderjarige kinderen zijn op de dag van deze aanvraag.

De bepaalde naam wordt toegekend aan alle gemeenschappelijke minderjarige kinderen (§ 3).

Artikel 4, § 1, betreft artikel 335, § 1, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek. Artikel 4, § 2, betreft artikel 335ter, § 1, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek (meemoeder).

Artikel 5

Artikel 5 bepaalt dat deze wet in werking treedt op 1 januari 2017.

Het Grondwettelijk Hof heeft de gevolgen van de vernietigde bepaling immers gehandhaafd tot 31 december 2016 teneinde rechtsonzekerheid te vermijden en om de wetgever toe te laten een nieuwe regeling aan te nemen.

attribuer le nom du père en application de l'ancien article 335, § 1er, alinéa 2 (ou de la coparente en application de 335 ter, § 1er, alinéa 2), en raison d'un désaccord entre les parents ou de l'absence de choix du nom, et de leur attribuer le double nom conformément aux dispositions de la présente loi, moyennant le respect des conditions suivantes:

— le désaccord entre les parents doit avoir été constaté par l'officier de l'état civil lors de la déclaration de choix de nom faite en application de l'ancien article 335, § 1er, alinéa 2, troisième phrase, ou de l'ancien article 335ter, § 1er, alinéa 2, troisième phrase, du Code civil,

— l'absence de choix de nom visé à l'ancien article 335, § 1er, alinéa 2, ou de l'ancien article 335ter, § 1er, alinéa 2, du Code civil, est établie par l'absence de déclaration de choix du nom (cfr. Circulaire du 30 mai 2014),

— la demande doit être faite par la mère, le père ou la coparente par déclaration faite à l'officier de l'état civil avant le 1er juillet 2017,

— la demande doit concerner les enfants mineurs communs nés postérieurement au 31 mai 2014 et sous réserve qu'il n'y ait pas d'enfants majeurs communs au jour de cette demande.

Le nom déterminé est attribué à l'ensemble des enfants mineurs communs (§ 3).

L'article 4, paragraphe 1er, vise l'article 335, § 1er, alinéa 2, du Code civil. L'article 4, paragraphe 2, vise l'article 335ter, § 1er, alinéa 2, du Code civil (coparente).

Article 5

L'article 5 prévoit l'entrée en vigueur de la présente loi le 1er janvier 2017.

La Cour constitutionnelle a, en effet, maintenu les effets de de la disposition annulée jusqu'au 31 décembre 2016 pour éviter l'insécurité juridique et permettre au législateur d'adopter une nouvelle réglementation.

Ziedaar de strekking van het ontwerp van wet dat de regering aan uw beraadslaging voorlegt.

De minister van Justitie,

Koen GEENS

De minister van Financiën,

Johan VAN OVERTVELDT

De Staatssecretaris voor Gelijke Kansen,

Elke SLEURS

Telle est la teneur du projet de loi que le gouvernement soumet à Votre approbation.

Le ministre de la Justice,

Koen GEENS

Le ministre des Finances,

Johan VAN OVERTVELDT

La Secrétaire d'État à l'Égalité des chances,

Elke SLEURS

VOORONTWERP VAN WET**onderworpen aan het advies van de Raad van State**

Voorontwerp van wet tot wijziging van de artikelen 335 en 335ter van het Burgerlijk Wetboek betreffende de wijze van naamsoverdracht aan het kind

HOOFDSTUK 1**Algemene bepaling****Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

HOOFDSTUK 2**Wijzigingsbepalingen****Art. 2**

In artikel 335, § 1, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek, vervangen bij de wet van 8 mei 2014 en gewijzigd bij de wet van 18 december 2014, wordt de zin “In geval van onenigheid of bij afwezigheid van keuze, draagt het kind de naam van de vader.” vervangen door de volgende zinnen: “In geval van onenigheid draagt het kind de naam van de vader en de naam van de moeder naast elkaar in alfabetische volgorde met niet meer dan één naam voor elk van hen. Wanneer de vader en de moeder, of een van hen, een dubbele naam dragen, kiest de betrokkene het deel van de naam dat aan het kind wordt doorgegeven. Bij afwezigheid van keuze wordt het deel van de dubbele naam dat wordt doorgegeven bepaald op basis van de alfabetische volgorde.”.

Art. 3

In artikel 335ter, § 1, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek, ingevoegd bij de wet van 5 mei 2014, wordt de zin “In geval van onenigheid of bij afwezigheid van keuze draagt het kind de naam van de meemoeder.” vervangen door de volgende zinnen: “In geval van onenigheid draagt het kind de naam van de moeder en de naam van de meemoeder naast elkaar in alfabetische volgorde met niet meer dan één naam voor elk van hen. Wanneer de moeder en de meemoeder, of een van hen, een dubbele naam dragen, kiest de betrokkene het deel van de naam dat aan het kind wordt doorgegeven. Bij afwezigheid van keuze wordt het deel van de dubbele naam dat wordt doorgegeven bepaald op basis van de alfabetische volgorde.”.

AVANT-PROJET DE LOI**soumis à l'avis du Conseil d'État**

Avant-projet de loi modifiant les articles 335 et 335ter du Code civil relatifs au mode de transmission du nom à l'enfant

CHAPITRE 1ER**Disposition générale****Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

CHAPITRE 2**Dispositions modificatives****Art. 2**

A l'article 335 § 1er, alinéa 2, du Code civil, remplacé par la loi du 8 mai 2014 et modifié par la loi du 18 décembre 2014, la phrase “En cas de désaccord ou en cas d'absence de choix, l'enfant porte le nom de son père.” est remplacée par les phrases suivantes: “En cas de désaccord, l'enfant porte les noms du père et de la mère accolés par ordre alphabétique dans la limite d'un nom pour chacun d'eux. Lorsque le père et la mère, ou l'un d'entre eux, portent un double nom, la partie du nom transmise à l'enfant est choisie par l'intéressé. En l'absence de choix, la partie du double nom transmise est déterminée selon l'ordre alphabétique.”.

Art. 3

A l'article 335ter § 1er, alinéa 2 du Code civil, inséré par la loi du 5 mai 2014, la phrase “En cas de désaccord ou en cas d'absence de choix, l'enfant porte le nom de la coparente.” est remplacée par les phrases suivantes: “En cas de désaccord, l'enfant porte les noms de la mère et de la coparente accolés par ordre alphabétique dans la limite d'un nom pour chacune d'elles. Lorsque la mère et la coparente, ou l'une d'entre elles, portent un double nom, la partie du nom transmise à l'enfant est choisie par l'intéressée. En l'absence de choix, la partie du double nom transmise est déterminée selon l'ordre alphabétique.”.

HOOFDSTUK 3

Overgangsbepaling

Art. 4

§ 1. In geval van onenigheid tussen de vader en de moeder of in geval van afwezigheid van keuze bedoeld in het oude artikel 335, § 1, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek, kan de moeder of de vader, bij verklaring bij de ambtenaar van de burgerlijke stand die wordt afgelegd voor 1 juli 2017, ten gunste van de na 31 mei 2014 geboren gemeenschappelijke minderjarige kinderen en onder voorbehoud dat zij geen gemeenschappelijke meerderjarige kinderen hebben op de dag van deze aanvraag, vragen hen de dubbele naam toe te kennen overeenkomstig de bepalingen van deze wet.

In geval van onenigheid of ingeval van afwezigheid van keuze bedoeld in het oude artikel 335*ter*, § 1, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek, kan de moeder of de meemoeder, bij verklaring bij de ambtenaar van de burgerlijke stand die wordt afgelegd voor 1 juli 2017, ten gunste van de na 31 mei 2014 geboren gemeenschappelijke minderjarige kinderen en onder voorbehoud dat zij geen gemeenschappelijke meerderjarige kinderen hebben op de dag van deze aanvraag, vragen hen de dubbele naam toe te kennen overeenkomstig de bepalingen van deze wet.

§ 2. De overeenkomstig § 1 bepaalde naam wordt toegekend aan alle gemeenschappelijke minderjarige kinderen.

HOOFDSTUK 4

Inwerkingtreding

Art. 5

Deze wet treedt in werking op 1 januari 2017.

CHAPITRE 3

Disposition transitoire

Art. 4

§ 1er. En cas de désaccord entre les père et mère ou en cas d'absence de choix visé à l'ancien article 335, § 1er, alinéa 2, du Code civil, la mère ou le père peut, par déclaration faite à l'officier de l'état civil avant le 1er juillet 2017, demander au bénéfice des enfants mineurs communs nés postérieurement au 31 mai 2014 et sous réserve qu'il n'y ait pas d'enfants majeurs communs au jour de cette demande, de leur attribuer le double nom conformément aux dispositions de la présente loi.

En cas de désaccord entre les mère et coparente ou en cas d'absence de choix visé à l'ancien article 335*ter*, § 1er, alinéa 2, du Code civil, la mère ou la coparente peut, par déclaration faite à l'officier de l'état civil avant le 1er juillet 2017, demander au bénéfice des enfants mineurs communs nés postérieurement au 31 mai 2014 et sous réserve qu'il n'y ait pas d'enfants majeurs communs au jour de cette demande, de leur attribuer le double nom conformément aux dispositions de la présente loi.

§ 2. Le nom déterminé conformément au § 1er est attribué à l'ensemble des enfants mineurs communs.

CHAPITRE 4

Entrée en vigueur

Art. 5

La présente loi entre en vigueur le 1er janvier 2017.

Regelgevingsimpactanalyse

RiA-AiR

- :: Vul het formulier bij voorkeur online in ria-air.fed.be
- :: Contacteer de helpdesk indien nodig ria-air@premier.fed.be
- :: Raadpleeg de handleiding, de FAQ, enz. www.veroeenvoudiging.be

Beschrijvende fiche

Auteur .a.

Bevoegd regeringslid	Minister van Justitie
Contactpersoon beleidscel (Naam, E-mail, Tel. Nr.)	Tim Wuyts - Tim.Wuyts2@just.fgov.be - 02/542.80.65
Overheidsdienst	FOD Justitie
Contactpersoon overheidsdienst (Naam, E-mail, Tel. Nr.)	Laurence André – laurence.andre@just.fgov.be – 02/542.67.07

Ontwerp .b.

Titel van het ontwerp van regelgeving	Wetsontwerp tot wijziging van de artikelen 335 en 335ter van het Burgerlijk Wetboek betreffende de wijze van naamsoverdracht aan het kind
Korte beschrijving van het ontwerp van regelgeving met vermelding van de oorsprong (verdrag, richtlijn, samenwerkingsakkoord, actualiteit, ...), de beoogde doelen van uitvoering.	De wetgeving betreffende de naamsoverdracht wordt aangepast naar aanleiding van arrest nr. 2/2016 van 14 januari 2016 van het Grondwettelijk Hof dat artikel 335, §1, tweede lid, derde zin, van het Burgerlijk Wetboek heeft vernietigd maar de gevolgen van deze vernietigde bepaling gehandhaafd laat tot 31 december 2016.
Impactanalyses reeds uitgevoerd	☐ Ja Indien ja, gelieve een kopie bij te voegen of de referentie van het document te vermelden: __ ☒ Nee

Raadpleging over het ontwerp van regelgeving .c.

Verplichte, facultatieve of informele raadplegingen:	Vlavabbs – Gapec – GTI19 (verenigingen van de ambtenaren van de burgerlijke stand)
--	--

Bronnen gebruikt om de impactanalyse uit te voeren .d.

Statistieken, referentiedocumenten, organisaties en contactpersonen:	__
--	----

Datum van beëindiging van de impactanalyse .e.

07/07/2016

Welke impact heeft het ontwerp van regelgeving op deze 21 thema's?

Een ontwerp van regelgeving zal meestal slechts impact hebben op enkele thema's.

Een niet-exhaustieve lijst van trefwoorden is gegeven om de inschatting van elk thema te vergemakkelijken.

Indien er een **positieve en/of negatieve impact** is, leg deze uit (gebruik indien nodig trefwoorden) en vermeld welke maatregelen worden genomen om de eventuele negatieve effecten te verlichten/te compenseren.

Voor de thema's **3, 10, 11 en 21**, worden meer gedetailleerde vragen gesteld.

Raadpleeg de [handleiding](#) of contacteer de helpdesk ria-air@premier.fed.be indien u vragen heeft.

Kansarmoedebestrijding .1.

Menswaardig minimuminkomen, toegang tot kwaliteitsvolle diensten, schuldenoverlast, risico op armoede of sociale uitsluiting (ook bij minderjarigen), ongeletterdheid, digitale kloof.

☐ Positieve impact

☐ Negatieve impact

Leg uit.

☒ Geen impact

--

Gelijke Kansen en sociale cohesie .2.

Non-discriminatie, gelijke behandeling, toegang tot goederen en diensten, toegang tot informatie, tot onderwijs en tot opleiding, loonkloof, effectiviteit van burgerlijke, politieke en sociale rechten (in het bijzonder voor kwetsbare bevolkingsgroepen, kinderen, ouderen, personen met een handicap en minderheden).

☐ Positieve impact

☐ Negatieve impact

Leg uit.

☒ Geen impact

--

Gelijkheid van vrouwen en mannen .3.

Toegang van vrouwen en mannen tot bestaansmiddelen: inkomen, werk, verantwoordelijkheden, gezondheid/zorg/welzijn, veiligheid, opleiding/kennis/vorming, mobiliteit, tijd, vrije tijd, etc.

Uitoefening door vrouwen en mannen van hun fundamentele rechten: burgerlijke, sociale en politieke rechten.

1. Op welke personen heeft het ontwerp (rechtstreeks of onrechtstreeks) een impact en wat is de naar geslacht uitgesplitste samenstelling van deze groep(en) van personen?

Indien geen enkele persoon betrokken is, leg uit waarom.

Vaders, moeders en meemoeders

Indien er personen betrokken zijn, beantwoord dan vraag 2.

2. Identificeer de eventuele verschillen in de respectieve situatie van vrouwen en mannen binnen de materie waarop het ontwerp van regelgeving betrekking heeft.

Bij de naamsoverdracht kunnen de ouders de familienaam van hun kind kiezen. Indien zij niet akkoord zijn of indien zij geen keuze maken, krijgt het kind de naam van de vader.

Indien er verschillen zijn, beantwoord dan vragen 3 en 4.

3. Beperken bepaalde van deze verschillen de toegang tot bestaansmiddelen of de uitoefening van fundamentele rechten van vrouwen of mannen (problematische verschillen)? [J/N] > Leg uit

Nee

4. Identificeer de positieve en negatieve impact van het ontwerp op de gelijkheid van vrouwen en mannen, rekening houdend met de voorgaande antwoorden?

Positieve impact : het ontwerp voorziet dat indien de ouders niet akkoord zijn of indien zij geen keuze maken, het kind de dubbele naam zal krijgen in alfabetische volgorde. De vader/meemoeder zal bijgevolg geen 'vetorecht' meer hebben en de moeder wordt dus op gelijke voet geplaatst.

Indien er een negatieve impact is, beantwoord dan vraag 5.

5. Welke maatregelen worden genomen om de negatieve impact te verlichten / te compenseren?

Gezondheid .4.

Toegang tot kwaliteitsvolle gezondheidszorg, efficiëntie van het zorgaanbod, levensverwachting in goede gezondheid, behandelingen van chronische ziekten (bloedvatenziekten, kankers, diabetes en chronische ademhalingsziekten), gezondheidsdeterminanten (sociaaleconomisch niveau, voeding, verontreiniging), levenskwaliteit.

☐ Positieve impact

☐ Negatieve impact

Leg uit.

☒ Geen impact
Werkgelegenheid .5.

Toegang tot de arbeidsmarkt, kwaliteitsvolle banen, werkloosheid, zwartwerk, arbeids- en ontslagomstandigheden, loopbaan, arbeidstijd, welzijn op het werk, arbeidsongevallen, beroepsziekten, evenwicht privé- en beroepsleven, gepaste verloning, mogelijkheid tot beroepsopleiding, collectieve arbeidsverhoudingen.

☐ Positieve impact

☐ Negatieve impact

Leg uit.

☒ Geen impact
Consumptie- en productiepatronen .6.

Prijsstabiliteit of -voorzienbaarheid, inlichting en bescherming van de consumenten, doeltreffend gebruik van hulpbronnen, evaluatie en integratie van (sociale- en milieu-) externaliteiten gedurende de hele levenscyclus van de producten en diensten, beheerpatronen van organisaties.

☐ Positieve impact

☐ Negatieve impact

Leg uit.

☒ Geen impact
Economische ontwikkeling .7.

Oprichting van bedrijven, productie van goederen en diensten, arbeidsproductiviteit en productiviteit van hulpbronnen/grondstoffen, competitiviteitsfactoren, toegang tot de markt en tot het beroep, markttransparantie, toegang tot overheidsopdrachten, internationale handels- en financiële relaties, balans import/export, ondergrondse economie, bevoorradingszekerheid van zowel energiebronnen als minerale en organische hulpbronnen.

☐ Positieve impact

☐ Negatieve impact

Leg uit.

☒ Geen impact
Investerings .8.

Investerings in fysiek (machines, voertuigen, infrastructuren), technologisch, intellectueel (software, onderzoek en ontwikkeling) en menselijk kapitaal, nettoinvesteringcijfer in procent van het bbp.

☐ Positieve impact

☐ Negatieve impact

Leg uit.

☒ Geen impact
Onderzoek en ontwikkeling .9.

Mogelijkheden betreffende onderzoek en ontwikkeling, innovatie door de invoering en de verspreiding van nieuwe productiemethodes, nieuwe ondernemingspraktijken of nieuwe producten en diensten, onderzoeks- en ontwikkelingsuitgaven.

☐ Positieve impact

☐ Negatieve impact

Leg uit.

☒ Geen impact

Kmo's .10.

Impact op de ontwikkeling van de kmo's.

1. Welke ondernemingen zijn rechtstreeks of onrechtstreeks betrokken?

Beschrijf de sector(en), het aantal ondernemingen, het % kmo's (< 50 werknemers), waaronder het % micro-ondernemingen (< 10 werknemers).

Indien geen enkele onderneming betrokken is, leg uit waarom.

--

↓ Indien er kmo's betrokken zijn, beantwoord dan vraag 2.

2. Identificeer de positieve en negatieve impact van het ontwerp op de kmo's.
N.B. De impact op de administratieve lasten moet bij thema 11 gedetailleerd worden.

--

↓ Indien er een negatieve impact is, beantwoord dan vragen 3 tot 5.

3. Is deze impact verhoudingsgewijs zwaarder voor de kmo's dan voor de grote ondernemingen? [J/N] > Leg uit

--

4. Staat deze impact in verhouding tot het beoogde doel? [J/N] > Leg uit

--

5. Welke maatregelen worden genomen om deze negatieve impact te verlichten / te compenseren?

--

Administratieve lasten .11.

Verlaging van de formaliteiten en administratieve verplichtingen die direct of indirect verbonden zijn met de uitvoering, de naleving en/of de instandhouding van een recht, een verbod of een verplichting.

↓ Indien burgers (zie thema 3) en/of ondernemingen (zie thema 10) betrokken zijn, beantwoord dan volgende vragen.

1. Identificeer, per betrokken doelgroep, de nodige formaliteiten en verplichtingen voor de toepassing van de regelgeving.
Indien er geen enkele formaliteiten of verplichtingen zijn, leg uit waarom.

a. __huidige regelgeving*

b. __ontwerp van regelgeving**

↓ Indien er formaliteiten en/of verplichtingen zijn in de huidige* regelgeving, beantwoord dan vragen 2a tot 4a.

↓ Indien er formaliteiten en/of verplichtingen zijn in het ontwerp van regelgeving**, beantwoord dan vragen 2b tot 4b.

2. Welke documenten en informatie moet elke betrokken doelgroep verschaffen?

a. __*

b. __**

3. Hoe worden deze documenten en informatie, per betrokken doelgroep, ingezameld?

a. __*

b. __**

4. Welke is de periodiciteit van de formaliteiten en verplichtingen, per betrokken doelgroep?

a. __*

b. __**

5. Welke maatregelen worden genomen om de eventuele negatieve impact te verlichten / te compenseren?

--

Energie .12.

Energie mix (koolstofarm, hernieuwbaar, fossiel), gebruik van biomassa (hout, biobrandstoffen), energie-efficiëntie, energieverbruik van de industrie, de dienstensector, de transportsector en de huishoudens, bevoorradingszekerheid, toegang tot energiediensten en -goederen.

☐ Positieve impact

☐ Negatieve impact

Leg uit.

☒ Geen impact

--

Mobiliteit .13.

Transportvolume (aantal afgelegde kilometers en aantal voertuigen), aanbod van gemeenschappelijk personenvervoer, aanbod van wegen, sporen en zee- en binnenvaart voor goederenvervoer, verdeling van de vervoerswijzen (modal shift), veiligheid, verkeersdichtheid.

☐ Positieve impact

☐ Negatieve impact

Leg uit.

☒ Geen impact

--

Voeding .14.

Toegang tot veilige voeding (kwaliteitscontrole), gezonde en voedzame voeding, verspilling, eerlijke handel.

☐ Positieve impact

☐ Negatieve impact

Leg uit.

☒ Geen impact

--

Klimaatverandering .15.

Uitstoot van broeikasgassen, aanpassingsvermogen aan de gevolgen van de klimaatverandering, veerkracht, energie overgang, hernieuwbare energiebronnen, rationeel energiegebruik, energie-efficiëntie, energieprestaties van gebouwen, winnen van koolstof.

☐ Positieve impact

☐ Negatieve impact

Leg uit.

☒ Geen impact

--

Natuurlijke hulpbronnen .16.

Efficiënt beheer van de hulpbronnen, recyclage, hergebruik, waterkwaliteit en -consumptie (oppervlakte- en grondwater, zeeën en oceanen), bodemkwaliteit en -gebruik (verontreiniging, organisch stofgehalte, erosie, drooglegging, overstromingen, verdichting, fragmentatie), ontbossing.

☐ Positieve impact

☐ Negatieve impact

Leg uit.

☒ Geen impact

--

Buiten- en binnenlucht .17.

Luchtkwaliteit (met inbegrip van de binnenlucht), uitstoot van verontreinigende stoffen (chemische of biologische agentia: methaan, koolwaterstoffen, oplosmiddelen, SOX, NOX, NH3), fijn stof.

☐ Positieve impact

☐ Negatieve impact

Leg uit.

☒ Geen impact

--

Biodiversiteit .18.

Graad van biodiversiteit, stand van de ecosystemen (herstelling, behoud, valorisatie, beschermde zones), verandering en fragmentatie van de habitatten, biotechnologieën, uitvindingsoortrooiën in het domein van de biologie, gebruik van genetische hulpbronnen, diensten die de ecosystemen leveren (water- en luchtzuivering, enz.), gedomesticeerde of gecultiveerde soorten, invasieve uitheemse soorten, bedreigde soorten.

☐ Positieve impact

☐ Negatieve impact

Leg uit.

☒ Geen impact

--

Hinder .19.

Geluids-, geur- of visuele hinder, trillingen, ioniserende, niet-ioniserende en elektromagnetische stralingen, lichtoverlast.

☐ Positieve impact

☐ Negatieve impact

Leg uit.

☒ Geen impact
Overheid .20.

Democratische werking van de organen voor overleg en beraadslaging, dienstverlening aan gebruikers, klachten, beroep, protestbewegingen, wijze van uitvoering, overheidsinvesteringen.

☐ Positieve impact

☐ Negatieve impact

Leg uit.

☒ Geen impact
Beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling .21.

Inachtneming van de onbedoelde neveneffecten van de Belgische beleidsmaatregelen op de belangen van de ontwikkelingslanden.

1. Identificeer de eventuele rechtstreekse of onrechtstreekse impact van het ontwerp op de ontwikkelingslanden op het vlak van:

☐ voedselveiligheid	☐ inkomens en mobilisering van lokale middelen (taxatie)
☐ gezondheid en toegang tot geneesmiddelen	☐ mobiliteit van personen
☐ waardig werk	☐ leefmilieu en klimaatverandering (mechanismen voor schone ontwikkeling)
☐ lokale en internationale handel	☐ vrede en veiligheid

Indien er geen enkelen ontwikkelingsland betrokken is, leg uit waarom.

Indien er een positieve en/of negatieve impact is, beantwoord dan vraag 2.

2. Verduidelijk de impact per regionale groepen of economische categorieën (eventueel landen oplijsten). Zie bijlage

Indien er een negatieve impact is, beantwoord dan vraag 3.

3. Welke maatregelen worden genomen om de negatieve impact te verlichten / te compenseren?

Analyse d'impact de la réglementation

RiA-AiR

- :: Remplissez de préférence le formulaire en ligne ria-air.fed.be
- :: Contactez le Helpdesk si nécessaire ria-air@premier.fed.be
- :: Consultez le manuel, les FAQ, etc. www.simplification.be

Fiche signalétique

Auteur .a.

Membre du Gouvernement compétent	Ministre de la Justice
Contact cellule stratégique (nom, email, tél.)	Tim Wuyts – Tim.Wuyts2@just.fgov.be – 02/542.80.65
Administration compétente	SPF Justice
Contact administration (nom, email, tél.)	Laurence André – laurence.andre@just.fgov.be – 02/542.80.65

Projet .b.

Titre du projet de réglementation	Projet de loi modifiant les articles 335 et 335ter du Code civil relatifs au mode de transmission du nom à l'enfant	
Description succincte du projet de réglementation en mentionnant l'origine réglementaire (traités, directive, accord de coopération, actualité, ...), les objectifs poursuivis et la mise en œuvre.	La législation relative au mode de transmission du nom à l'enfant est modifiée suite à l'arrêt n° 2/2016 du 14 janvier 2016 de la Cour constitutionnelle qui annule l'article 335, §1er, alinéa 2, troisième phrase, du Code civil tout en maintenant les effets de la disposition annulée jusqu'au 31 décembre 2016.	
Analyses d'impact déjà réalisées	☐ Oui ☒ Non	Si oui, veuillez joindre une copie ou indiquer la référence du document : --

Consultations sur le projet de réglementation .c.

Consultations obligatoires, facultatives ou informelles :	Vlavabbs – Gapec – GTI19 (associations des officiers de l'état civil)
---	---

Sources utilisées pour effectuer l'analyse d'impact .d.

Statistiques, documents de référence, organisations et personnes de référence :	--
---	----

Date de finalisation de l'analyse d'impact .e.

07/07/2016

Quel est l'impact du projet de réglementation sur ces 21 thèmes ?

Un projet de réglementation aura généralement des impacts sur un nombre limité de thèmes.

Une liste non-exhaustive de mots-clés est présentée pour faciliter l'appréciation de chaque thème.

S'il y a des **impacts positifs et / ou négatifs**, **expliquez-les** (sur base des mots-clés si nécessaire) et **indiquez** les mesures prises pour alléger / compenser les éventuels impacts négatifs.

Pour les thèmes 3, 10, 11 et 21, des questions plus approfondies sont posées.

Consultez le [manuel](#) ou contactez le helpdesk ria-air@premier.fed.be pour toute question.

Lutte contre la pauvreté .1.

Revenu minimum conforme à la dignité humaine, accès à des services de qualité, surendettement, risque de pauvreté ou d'exclusion sociale (y compris chez les mineurs), illettrisme, fracture numérique.

☐ Impact positif

☐ Impact négatif

Expliquez.

☒ Pas d'impact

--

Égalité des chances et cohésion sociale .2.

Non-discrimination, égalité de traitement, accès aux biens et services, accès à l'information, à l'éducation et à la formation, écart de revenu, effectivité des droits civils, politiques et sociaux (en particulier pour les populations fragilisées, les enfants, les personnes âgées, les personnes handicapées et les minorités).

☐ Impact positif

☐ Impact négatif

Expliquez.

☒ Pas d'impact

--

Égalité entre les femmes et les hommes .3.

Accès des femmes et des hommes aux ressources : revenus, travail, responsabilités, santé/soins/bien-être, sécurité, éducation/savoir/formation, mobilité, temps, loisirs, etc.

Exercice des droits fondamentaux par les femmes et les hommes : droits civils, sociaux et politiques.

1. Quelles personnes sont directement et indirectement concernées par le projet et quelle est la composition sexuée de ce(s) groupe(s) de personnes ?

Si aucune personne n'est concernée, expliquez pourquoi.

[Pères, mères et co-parentes](#)

Si des personnes sont concernées, répondez à la question 2.

2. Identifiez les éventuelles différences entre la situation respective des femmes et des hommes dans la matière relative au projet de réglementation.

[Au moment du transmission du nom les parents peuvent choisir le nom de famille de leur enfant. En cas de désaccord ou en cas d'absence de choix, l'enfant porte le nom du père.](#)

S'il existe des différences, répondez aux questions 3 et 4.

3. Certaines de ces différences limitent-elles l'accès aux ressources ou l'exercice des droits fondamentaux des femmes ou des hommes (différences problématiques) ? [O/N] > expliquez

[Non](#)

4. Compte tenu des réponses aux questions précédentes, identifiez les impacts positifs et négatifs du projet sur l'égalité des femmes et les hommes ?

[Impact positif : le projet prévoit qu'en cas de désaccord des parents ou en cas d'absence de choix, l'enfant portera le double nom par ordre alphabétique. Le père/la co-parente n'aura plus de 'droit de veto' et la mère est donc mise sur un pied d'égalité.](#)

S'il y a des impacts négatifs, répondez à la question 5.

5. Quelles mesures sont prises pour alléger / compenser les impacts négatifs ?

--

Santé .4.

Accès aux soins de santé de qualité, efficacité de l'offre de soins, espérance de vie en bonne santé, traitements des maladies chroniques (maladies cardiovasculaires, cancers, diabète et maladies respiratoires chroniques), déterminants de la santé (niveau socio-économique, alimentation, pollution), qualité de la vie.

☐ Impact positif☐ Impact négatif

↓ Expliquez.

☒ Pas d'impact**Emploi .5.**

Accès au marché de l'emploi, emplois de qualité, chômage, travail au noir, conditions de travail et de licenciement, carrière, temps de travail, bien-être au travail, accidents de travail, maladies professionnelles, équilibre vie privée - vie professionnelle, rémunération convenable, possibilités de formation professionnelle, relations collectives de travail.

☐ Impact positif☐ Impact négatif

↓ Expliquez.

☒ Pas d'impact**Modes de consommation et production .6.**

Stabilité/prévisibilité des prix, information et protection du consommateur, utilisation efficace des ressources, évaluation et intégration des externalités (environnementales et sociales) tout au long du cycle de vie des produits et services, modes de gestion des organisations.

☐ Impact positif☐ Impact négatif

↓ Expliquez.

☒ Pas d'impact**Développement économique .7.**

Création d'entreprises, production de biens et de services, productivité du travail et des ressources/matières premières, facteurs de compétitivité, accès au marché et à la profession, transparence du marché, accès aux marchés publics, relations commerciales et financières internationales, balance des importations/exportations, économie souterraine, sécurité d'approvisionnement des ressources énergétiques, minérales et organiques.

☐ Impact positif☐ Impact négatif

↓ Expliquez.

☒ Pas d'impact**Investissements .8.**

Investissements en capital physique (machines, véhicules, infrastructures), technologique, intellectuel (logiciel, recherche et développement) et humain, niveau d'investissement net en pourcentage du PIB.

☐ Impact positif☐ Impact négatif

↓ Expliquez.

☒ Pas d'impact**Recherche et développement .9.**

Opportunités de recherche et développement, innovation par l'introduction et la diffusion de nouveaux modes de production, de nouvelles pratiques d'entreprises ou de nouveaux produits et services, dépenses de recherche et de développement.

☐ Impact positif☐ Impact négatif

↓ Expliquez.

☒ Pas d'impact

PME .10.

Impact sur le développement des PME.

1. Quelles entreprises sont directement et indirectement concernées par le projet ?

Détaillez le(s) secteur(s), le nombre d'entreprises, le % de PME (< 50 travailleurs) dont le % de micro-entreprise (< 10 travailleurs).

Si aucune entreprise n'est concernée, expliquez pourquoi.

--

↓ Si des PME sont concernées, répondez à la question 2.

2. Identifiez les impacts positifs et négatifs du projet sur les PME.

N.B. les impacts sur les charges administratives doivent être détaillés au thème 11

--

↓ S'il y a un impact négatif, répondez aux questions 3 à 5.

3. Ces impacts sont-ils proportionnellement plus lourds sur les PME que sur les grandes entreprises ? [O/N] > expliquez

--

4. Ces impacts sont-ils proportionnels à l'objectif poursuivi ? [O/N] > expliquez

--

5. Quelles mesures sont prises pour alléger / compenser les impacts négatifs ?

--

Charges administratives .11.

Réduction des formalités et des obligations administratives liées directement ou indirectement à l'exécution, au respect et/ou au maintien d'un droit, d'une interdiction ou d'une obligation.

↓ Si des citoyens (cf. thème 3) et/ou des entreprises (cf. thème 10) sont concernés, répondez aux questions suivantes.

1. Identifiez, par groupe concerné, les formalités et les obligations nécessaires à l'application de la réglementation. S'il n'y a aucune formalité ou obligation, expliquez pourquoi.

a. __ réglementation actuelle*

b. __ réglementation en projet**

↓ S'il y a des formalités et des obligations dans la réglementation actuelle*, répondez aux questions 2a à 4a.

↓ S'il y a des formalités et des obligations dans la réglementation en projet**, répondez aux questions 2b à 4b.

2. Quels documents et informations chaque groupe concerné doit-il fournir ?

a. __ *

b. __ **

3. Comment s'effectue la récolte des informations et des documents, par groupe concerné ?

a. __ *

b. __ **

4. Quelles est la périodicité des formalités et des obligations, par groupe concerné ?

a. __ *

b. __ **

5. Quelles mesures sont prises pour alléger / compenser les éventuels impacts négatifs ?

--

Énergie .12.

Mix énergétique (bas carbone, renouvelable, fossile), utilisation de la biomasse (bois, biocarburants), efficacité énergétique, consommation d'énergie de l'industrie, des services, des transports et des ménages, sécurité d'approvisionnement, accès aux biens et services énergétiques.

☐ Impact positif ☐ Impact négatif Expliquez.

☒ Pas d'impact

--

Mobilité .13.

Volume de transport (nombre de kilomètres parcourus et nombre de véhicules), offre de transports collectifs, offre routière, ferroviaire, maritime et fluviale pour les transports de marchandises, répartitions des modes de transport (modal shift), sécurité, densité du trafic.

☐ Impact positif ☐ Impact négatif Expliquez.

☒ Pas d'impact

--

Alimentation .14.

Accès à une alimentation sûre (contrôle de qualité), alimentation saine et à haute valeur nutritionnelle, gaspillages, commerce équitable.

☐ Impact positif ☐ Impact négatif Expliquez.

☒ Pas d'impact

--

Changements climatiques .15.

Émissions de gaz à effet de serre, capacité d'adaptation aux effets des changements climatiques, résilience, transition énergétique, sources d'énergies renouvelables, utilisation rationnelle de l'énergie, efficacité énergétique, performance énergétique des bâtiments, piégeage du carbone.

☐ Impact positif ☐ Impact négatif Expliquez.

☒ Pas d'impact

--

Ressources naturelles .16.

Gestion efficiente des ressources, recyclage, réutilisation, qualité et consommation de l'eau (eaux de surface et souterraines, mers et océans), qualité et utilisation du sol (pollution, teneur en matières organiques, érosion, assèchement, inondations, densification, fragmentation), déforestation.

☐ Impact positif ☐ Impact négatif Expliquez.

☒ Pas d'impact

--

Air intérieur et extérieur .17.

Qualité de l'air (y compris l'air intérieur), émissions de polluants (agents chimiques ou biologiques : méthane, hydrocarbures, solvants, SOx, NOx, NH3), particules fines.

☐ Impact positif ☐ Impact négatif Expliquez.

☒ Pas d'impact

--

Biodiversité .18.

Niveaux de la diversité biologique, état des écosystèmes (restauration, conservation, valorisation, zones protégées), altération et fragmentation des habitats, biotechnologies, brevets d'invention sur la matière biologique, utilisation des ressources génétiques, services rendus par les écosystèmes (purification de l'eau et de l'air, ...), espèces domestiquées ou cultivées, espèces exotiques envahissantes, espèces menacées.

☐ Impact positif ☐ Impact négatif Expliquez.

☒ Pas d'impact

--

Nuisances .19.

Nuisances sonores, visuelles ou olfactives, vibrations, rayonnements ionisants, non ionisants et électromagnétiques, nuisances lumineuses.

☐ Impact positif☐ Impact négatif

↓ Expliquez.

☒ Pas d'impact**Autorités publiques .20.**

Fonctionnement démocratique des organes de concertation et consultation, services publics aux usagers, plaintes, recours, contestations, mesures d'exécution, investissements publics.

☐ Impact positif☐ Impact négatif

↓ Expliquez.

☒ Pas d'impact**Cohérence des politiques en faveur du développement .21.**

Prise en considération des impacts involontaires des mesures politiques belges sur les intérêts des pays en développement.

1. Identifiez les éventuels impacts directs et indirects du projet sur les pays en développement dans les domaines suivants :

- o sécurité alimentaire
- o santé et accès aux médicaments
- o travail décent
- o commerce local et international
- o revenus et mobilisations de ressources domestiques (taxation)
- o mobilité des personnes
- o environnement et changements climatiques (mécanismes de développement propre)
- o paix et sécurité

Expliquez si aucun pays en développement n'est concerné.

↓ S'il y a des impacts positifs et/ou négatifs, répondez à la question 2.

2. Précisez les impacts par groupement régional ou économique (lister éventuellement les pays). Cf. manuel

↓ S'il y a des impacts négatifs, répondez à la question 3.

3. Quelles mesures sont prises pour les alléger / compenser les impacts négatifs ?

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE
NR. 60.387/2
VAN 1 DECEMBER 2016

Op 31 oktober 2016 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de minister van Justitie verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van wet “tot wijziging van de artikelen 335 en 335ter van het Burgerlijk Wetboek betreffende de wijze van naamsoverdracht aan het kind”.

Het voorontwerp is door de tweede kamer onderzocht op 30 november en 1 december 2016. De kamer was samengesteld uit Pierre Vandernoot, kamervoorzitter, Luc Detroux en Wanda Vogel, staatsraden, Marianne Dony, assessor, en Bernadette Vigneron, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Xavier Delgrange, eerste auditeur-afdelingshoofd.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Pierre Vandernoot

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 1 december 2016.

*

Aangezien de adviesaanvraag ingediend is op basis van artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, beperkt de afdeling Wetgeving overeenkomstig artikel 84, § 3, van de voornoemde gecoördineerde wetten haar onderzoek tot de rechtsgrond van het voorontwerp,¹ de bevoegdheid van de steller van de handeling en de te vervullen voorafgaande vormvereisten.

Wat die drie punten betreft, geeft het voorontwerp aanleiding tot de volgende opmerkingen.

ALGEMENE OPMERKINGEN

1. Zoals in de memorie van toelichting wordt vermeld,

“beoogt [dit ontwerp van wet] de wijziging van de artikelen 335 en 335ter van het Burgerlijk Wetboek betreffende de wijze van naamsoverdracht aan het kind, naar aanleiding van arrest nr. 2/2016 van 14 januari 2016 van het Grondwettelijk Hof tot vernietiging van artikel 335, § 1, tweede lid, derde zin, van het Burgerlijk Wetboek, zoals vervangen door artikel 2 van de wet van 8 mei 2014 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek met het oog op de invoering van de gelijkheid tussen mannen en vrouwen bij de wijze van naamsoverdracht aan het kind en aan de geadopteerde, waarbij de gevolgen van de vernietigde bepaling tot 31 december 2016 worden gehandhaafd.”

¹ Aangezien het om een voorontwerp van wet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

AVIS DU CONSEIL D'ÉTAT
N° 60.387/2
DU 1ER DÉCEMBRE 2016

Le 31 octobre 2016, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par le ministre de la Justice à communiquer un avis, dans un délai de trente jours, sur un avant-projet de loi “modifiant les articles 335 et 335ter du Code civil relatifs au mode de transmission du nom à l'enfant”.

L'avant-projet a été examiné par la deuxième chambre les 30 novembre et 1er décembre 2016. La chambre était composée de Pierre Vandernoot, président de chambre, Luc Detroux et Wanda Vogel, conseillers d'État, Marianne Dony, assesseur, et Bernadette Vigneron, greffier.

Le rapport a été présenté par Xavier Delgrange, premier auditeur chef de section.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de Pierre Vandernoot. L'avis, dont le texte suit, a été donné le 1er décembre 2016.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 1er décembre 2016

*

Comme la demande d'avis est introduite sur la base de l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 2°, des lois coordonnées sur le Conseil d'État, la section de législation limite son examen au fondement juridique de l'avant-projet¹, à la compétence de l'auteur de l'acte ainsi qu'à l'accomplissement des formalités préalables, conformément à l'article 84, § 3, des lois coordonnées précitées.

Sur ces trois points, l'avant-projet appelle les observations suivantes.

OBSERVATIONS GÉNÉRALES

1. Comme l'indique l'exposé des motifs,

“Le présent projet de loi vise à modifier les articles 335 et 335ter du Code civil relatifs au mode de transmission du nom à l'enfant, suite à l'arrêt n° 2/2016 du 14 janvier 2016 de la Cour constitutionnelle qui annule l'article 335, § 1er, alinéa 2, troisième phrase, du Code civil, tel qu'il a été remplacé par l'article 2 de la loi du 8 mai 2014 modifiant le Code civil en vue d'instaurer l'égalité de l'homme et de la femme dans le mode de transmission du nom à l'enfant et à l'adopté, tout en maintenant les effets de la disposition annulée jusqu'au 31 décembre 2016”.

¹ S'agissant d'un avant-projet de loi, on entend par “fondement juridique” la conformité aux normes supérieures.

Dit advies heeft betrekking op het voorliggende voorontwerp binnen de perken van de aldus omschreven draagwijdte ervan, die verband houdt met de vernietiging van artikel 335, § 1, tweede lid, derde zin, van het Burgerlijk Wetboek door het Grondwettelijk Hof en met de rechtstreekse gevolgen van die vernietiging voor de situaties waarvan sprake is in dat arrest, waarbij tevens rekening wordt gehouden met de keuze van de steller van het voorontwerp om de oplossingen die hij aan het voornoemde arrest ontleent uit te breiden tot artikel 335ter, § 1, tweede lid, derde zin, van het Burgerlijk Wetboek. De in het voorontwerp vervatte overgangsbepaling zal eveneens in die optiek worden onderzocht.

2. Het Grondwettelijk Hof heeft het volgende gesteld:

“B.6. De toekenning van een familienaam berust in hoofdzaak op overwegingen van sociaal nut. In tegenstelling tot de toekenning van de voornaam wordt zij door de wet bepaald. Die wet strekt ertoe, enerzijds, de familienaam op een eenvoudige, snelle en eenvormige wijze te bepalen en, anderzijds, aan die familienaam een zekere onveranderlijkheid te geven.

B.7.1. Anders dan het recht om een naam te dragen, kan het recht om zijn familienaam aan zijn kind te geven niet als een grondrecht worden beschouwd. Wat de regeling van de naamgeving betreft, beschikt de wetgever derhalve over een ruime beoordelingsbevoegdheid, voor zover hij het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie, in samenhang gelezen met het recht op eerbiediging van het privé en gezinsleven, in acht neemt.

[...]

B.8.3. In zoverre het bepaalt dat “het kind wiens afstamming van vaderszijde en afstamming van moederszijde tegelijkertijd komen vast te staan (...) ofwel de naam van zijn vader [draagt], ofwel de naam van zijn moeder, ofwel één die samengesteld is uit hun twee namen, in de door hen gekozen volgorde met niet meer dan één naam voor elk van hen” (§ 1, eerste lid) en dat “de ouders (...) de naam van het kind [kiezen] op het ogenblik van de aangifte van de geboorte” (§ 1, tweede lid, eerste zin), stelt het nieuwe artikel 335 van het Burgerlijk Wetboek een wijze van naamsoverdracht in die het mogelijk maakt de familienaam op eenvoudige en eenvormige wijze te bepalen bij de aangifte en aan die familienaam een bepaalde onveranderlijkheid te verlenen. De wetgever heeft bovendien erop toegezien de eenheid in de naam van broers en zussen te waarborgen (artikel 335bis van het Burgerlijk Wetboek, ingevoegd bij artikel 3 van de bestreden wet). Daarenboven vermocht de wetgever ervan uit te gaan dat de ouders zich in de beste positie bevinden om het belang van het kind te beoordelen. Die bepalingen zijn ten slotte in overeenstemming met de wil van de wetgever om de gelijkheid tussen mannen en vrouwen in te voeren.

[...]

B.8.5. Nu hij voor de keuze van de familienaam de voorrang geeft aan de wilsautonomie van de ouders, dient de wetgever ook de wijze te bepalen waarop de familienaam wordt toegekend voor het geval dat de ouders het oneens zijn of geen keuze maken, ook al heeft hij voor het overige erop

Le présent avis porte sur l'avant-projet à l'examen dans les limites de sa portée ainsi définie, liée à l'annulation par la Cour constitutionnelle de l'article 335, § 1er, alinéa 2, troisième phrase, du Code civil, et aux implications directes de cette annulation pour les situations que cet arrêt envisage, et tenant compte également du choix fait par l'auteur de l'avant-projet d'étendre à l'article 335ter, § 1er, alinéa 2, troisième phrase, du Code civil, les solutions qu'il tire de l'arrêt précité. La disposition transitoire envisagée par l'avant-projet sera également examinée dans ce contexte.

2. Selon la Cour constitutionnelle,

“B.6. L'attribution d'un nom de famille repose principalement sur des considérations d'utilité sociale. Elle est, contrairement à l'attribution du prénom, déterminée par la loi. Celle-ci vise, d'une part, à déterminer le nom de famille de manière simple, rapide et uniforme et, d'autre part, à conférer à ce nom de famille une certaine invariabilité.

B.7.1. Contrairement au droit de porter un nom, celui de donner son nom de famille à son enfant ne peut être considéré comme un droit fondamental. En matière de réglementation de l'attribution du nom, le législateur dispose par conséquent d'un pouvoir d'appréciation étendu, pour autant qu'il respecte le principe d'égalité et de non-discrimination, combiné avec le droit au respect de la vie privée et familiale.

[...]

B.8.3. En ce qu'il dispose que “l'enfant dont la filiation paternelle et la filiation maternelle sont établies simultanément porte soit le nom de son père, soit le nom de sa mère, soit leurs deux noms accolés dans l'ordre choisi par eux dans la limite d'un nom pour chacun d'eux” (§ 1er, alinéa 1er) et que “les père et mère choisissent le nom de l'enfant lors de la déclaration de naissance” (§ 1er, alinéa 2, première phrase), l'article 335 nouveau du Code civil organise un mode de transmission du nom qui permet de déterminer le nom de famille de manière simple et uniforme lors de la déclaration et de conférer à ce nom de famille une certaine invariabilité. Le législateur a, en outre, veillé à garantir l'unité du nom au sein d'une même fratrie (article 335bis du Code civil inséré par l'article 3 de la loi attaquée). Par ailleurs, il a pu estimer que les parents sont les mieux à même d'apprécier l'intérêt de l'enfant. Enfin, ces dispositions sont conformes à la volonté du législateur d'instaurer l'égalité de l'homme et de la femme.

[...]

B.8.5. Puisqu'il privilégie l'autonomie de la volonté des parents pour le choix du nom de famille, le législateur doit aussi déterminer la manière d'attribuer le nom de famille dans l'hypothèse où les parents sont en désaccord ou n'opèrent pas de choix, même s'il a par ailleurs veillé à limiter les cas

toegezien de gevallen van onenigheid te beperken door de ouders de mogelijkheid te bieden te kiezen voor de ene of de andere familienaam of voor de twee namen in de door hen bepaalde volgorde. Het kan worden verantwoord dat hij zelf de naam vastlegt die het kind zal dragen wanneer er onenigheid of afwezigheid van keuze is, veeleer dan dienaangaande aan de rechter een beoordelingsbevoegdheid te verlenen. Het is immers in die aangelegenheid van belang de naam van een kind vanaf zijn geboorte op een eenvoudige, snelle en eenvormige wijze te bepalen. Artikel 7 van het Verdrag inzake de rechten van het kind bepaalt dienaangaande dat het kind onmiddellijk na de geboorte wordt ingeschreven en vanaf de geboorte het recht op een naam heeft.”²

Zoals aldus door het Hof wordt opgemerkt, is het verantwoord dat de wetgever zelf de naam vastlegt die het kind zal dragen ingeval de ouders het oneens zijn of geen keuze maken, aangezien het een grondrecht van het kind is dat het onmiddellijk na zijn geboorte wordt ingeschreven en dat het een naam krijgt wanneer het wordt ingeschreven.

De mogelijkheid die aan de ouders wordt verleend om de naam van hun kind te kiezen is voor hen geen grondrecht, in tegenstelling tot het recht van het kind om vanaf zijn inschrijving een naam te krijgen, welke inschrijving zo spoedig mogelijk na zijn geboorte dient te gebeuren. Hoewel dus aanvaard kan worden dat de wetgever de ouders de naam van hun kind laat kiezen, indien zijn afstamming van vaderszijde en zijn afstamming van moederszijde tegelijkertijd komen vast te staan – ze hebben daarbij de keuze tussen ofwel de naam van de vader, ofwel de naam van de moeder, ofwel een naam die samengesteld is uit hun twee namen, in de door hen gekozen volgorde, met niet meer dan één naam voor elk van hen – is die vrijheid slechts aanvaardbaar in zoverre ze geen inbreuk maakt op het grondrecht van het kind om zo spoedig mogelijk na zijn geboorte een naam te dragen. De wet van 8 mei 2014 waarborgde dat recht door te bepalen welke naam het kind kreeg ingeval de ouders het niet eens geraakten. De wetgever deed dat evenwel op discriminerende wijze, aangezien in dat geval enkel de naam van de vader werd toegekend.

In de ontworpen tekst wordt daarentegen bepaald dat de wet slechts een naam toekent ingeval de ouders te kennen geven het oneens te zijn. De wet voorziet niet in de toekenning van een naam wanneer de ouders geen keuze meedelen noch te kennen geven dat ze het oneens zijn.

In de memorie van toelichting wordt het volgende gesteld:

“Uit de beschikbare statistieken (...) en de informatie van de ambtenaren van de burgerlijke stand blijkt immers dat de gevallen van afwezigheid van keuze zeer talrijk zijn (een minderheid van de ouders dient een verklaring van de naam-keuze in), terwijl er slechts weinig gevallen van onenigheid tussen de ouders zijn.

de désaccord en permettant aux parents d’opter pour l’un ou l’autre nom de famille ou pour les deux noms dans l’ordre qu’ils déterminent. Il peut se justifier qu’il fixe lui-même le nom que portera l’enfant, lorsqu’il y a désaccord ou absence de choix, plutôt que d’accorder à cet égard un pouvoir d’appréciation au juge. Il importe en effet en cette matière de fixer de manière simple, rapide et uniforme le nom d’un enfant dès sa naissance. L’article 7 de la Convention relative aux droits de l’enfant dispose, à cet égard, que l’enfant est enregistré aussitôt sa naissance et a dès celle-ci le droit à un nom”².

Comme le relève ainsi la Cour, il se justifie que la loi fixe elle-même le nom que portera l’enfant en cas de désaccord ou d’absence du choix des parents, dès lors qu’il est un droit fondamental de l’enfant d’être enregistré aussitôt sa naissance et qu’il reçoive un nom lors de son enregistrement.

La faculté donnée aux parents de choisir le nom de leur enfant n’est pas pour eux un droit fondamental, contrairement au droit de l’enfant de recevoir un nom dès son enregistrement, lequel doit intervenir le plus tôt possible après sa naissance. Si donc il est admissible que la loi laisse aux parents le choix du nom de leur enfant dont la filiation paternelle et la filiation maternelle sont établies simultanément, à savoir le choix entre le nom du père, celui de la mère, ou celui des deux noms accolés dans l’ordre choisi par eux dans la limite d’un nom pour chacun d’eux, cette liberté n’est admissible que dans la mesure où elle ne porte pas atteinte au droit fondamental de l’enfant de porter un nom le plus tôt possible dès sa naissance. La loi du 8 mai 2014 garantissait ce droit en décidant du nom de l’enfant en cas d’absence de choix de commun accord des parents. Elle le faisait toutefois de manière discriminatoire en attribuant dans cette hypothèse le seul nom du père.

En revanche, le texte en projet ne prévoit l’attribution d’un nom par la loi que dans l’hypothèse d’un désaccord exprimé par les parents. Elle ne prévoit pas d’attribution du nom lorsque les parents n’expriment ni un choix ni un désaccord.

Selon l’exposé des motifs,

“Il ressort des statistiques disponibles [...] et des informations fournies par les officiers de l’état civil que les cas d’absence de choix sont très nombreux (une minorité des parents introduisent une déclaration de choix du nom), mais il y a peu de désaccord entre les parents.

² GwH arrest nr. 2/2016, 14 januari 2016.

² C.C., arrêt n° 2/2016, 14 janvier 2016.

In de beoogde hypothese zullen de ouders steeds uitgenodigd worden om aan te geven welke naam zij aan het kind willen doorgeven overeenkomstig artikel 335, § 1, van het Burgerlijk Wetboek.”

In de bespreking van het artikel staat evenwel het volgende:

“De voorgestelde bepaling vervangt de standaardregel door een regel die enkel geldt in geval van onenigheid tussen de ouders. De hypothese van afwezigheid van keuze wordt geschrapt en gelijkgesteld met onenigheid tussen de ouders. Het niet maken van een keuze zal in de toekomst derhalve gelijkstaan aan onenigheid tussen de ouders. Er zullen dus slechts twee hypothesen mogelijk zijn: ofwel kiezen de ouders de naam van hun kind overeenkomstig artikel 355, § 1, van het Burgerlijk Wetboek, ofwel zijn zij het niet eens met die keuze en is de voorgestelde bepaling toepasbaar. Er zullen aan de ambtenaren van de burgerlijke stand instructies worden gegeven teneinde de gevallen van afwezigheid van keuze zoveel mogelijk te voorkomen.”

De vraag rijst of het niet beter zou zijn om in de tekst van het voorontwerp het uitdrukkelijk te hebben over het feit dat de ouders geen keuze opgeven, in plaats van er zich in de bespreking van het artikel toe te beperken dat geval gelijk te stellen met het geval waarbij de ouders te kennen geven het oneens te zijn.

Daarover om uitleg gevraagd, heeft de gemachtigde ambtenaar het volgende geantwoord:

“L'article 335, § 1er, alinéa 2, première phrase, du Code civil (qui n'est pas modifié par le présent projet de loi) prévoit: “Les père et mère choisissent le nom de l'enfant lors de la déclaration de naissance”. Cette disposition ne prévoit non pas une faculté mais une obligation pour les parents de choisir le nom de leur enfant. Cette obligation est de même nature que celle que les père et mère ont de choisir un prénom pour leur enfant (cf. art. 57 du Code civil qui prévoit que l'acte de naissance doit mentionner, notamment, les prénoms de l'enfant). Ainsi, du fait du caractère obligatoire du choix du prénom par les parents, la doctrine n'envisage pas l'absence de choix de prénom, mais uniquement l'hypothèse où il y aurait conflit entre les parents quant au choix du prénom: “en pratique, le déclarant choisira le prénom mais l'autre titulaire de l'autorité parentale aura un recours contre ce choix, conformément au droit commun (art. 373 du Code civil)”. La doctrine relève cependant que “comme la naissance doit être déclarée dans un délai très bref, on n'aperçoit pas comment le conflit pourrait être tranché en temps utile par le juge”. Dès lors, la doctrine propose en pareille hypothèse d'“ajouter aux prénoms choisis par le déclarant ceux que l'autre titulaire voudrait donner à l'enfant, ce dernier pouvant ainsi choisir, quand il sera majeur, le prénom qu'il entend porter usuellement”. (H. DE PAGE, *Traité élémentaire de Droit civil belge*, t. I, Les personnes, volume 1, 4ème éd., 1990, p. 128, n° 117).

En ce qui concerne le présent projet de loi, celui-ci ne retient plus que l'hypothèse du désaccord entre les père et mère quant au nom à donner à leur enfant et ce, pour être cohérent avec l'obligation qu'ont les père et mère de choisir un nom pour leur enfant. Si aucun choix n'est exprimé lors

Dans l'hypothèse envisagée, les parents seront toujours invités à exprimer leur choix quant au nom transmis à l'enfant en application de l'article 335, § 1er, du Code civil”.

Selon le commentaire de l'article toutefois,

“La disposition proposée remplace la règle par défaut par une règle applicable au seul cas de désaccord entre les parents. L'hypothèse de l'absence de choix est, quant à elle, supprimée et assimilée à un désaccord entre les parents. Le fait de ne pas choisir équivaudra dès lors à l'avenir à un désaccord entre les parents. Seules deux hypothèses seront donc envisageables: soit les parents choisissent le nom de leur enfant conformément à l'article 335, § 1er, du Code civil, soit ils ne sont pas d'accord sur ce choix et la disposition proposée est applicable. Des instructions seront adressées aux officiers de l'état civil afin d'éviter autant que possible les cas d'absence de choix”.

La question se pose de savoir s'il ne conviendrait pas de viser expressément l'absence de choix exprimé par les parents dans le texte de l'avant-projet plutôt que de se limiter à assimiler, dans le commentaire de l'article, cette hypothèse à celle d'un désaccord exprimé par les parents.

Interrogé sur cette question, le fonctionnaire délégué a répondu ce qui suit:

“L'article 335, § 1er, alinéa 2, première phrase, du Code civil (qui n'est pas modifié par le présent projet de loi) prévoit: “Les père et mère choisissent le nom de l'enfant lors de la déclaration de naissance”. Cette disposition ne prévoit non pas une faculté mais une obligation pour les parents de choisir le nom de leur enfant. Cette obligation est de même nature que celle que les père et mère ont de choisir un prénom pour leur enfant (cf. art. 57 du Code civil qui prévoit que l'acte de naissance doit mentionner, notamment, les prénoms de l'enfant). Ainsi, du fait du caractère obligatoire du choix du prénom par les parents, la doctrine n'envisage pas l'absence de choix de prénom, mais uniquement l'hypothèse où il y aurait conflit entre les parents quant au choix du prénom: “en pratique, le déclarant choisira le prénom mais l'autre titulaire de l'autorité parentale aura un recours contre ce choix, conformément au droit commun (art. 373 du Code civil)”. La doctrine relève cependant que “comme la naissance doit être déclarée dans un délai très bref, on n'aperçoit pas comment le conflit pourrait être tranché en temps utile par le juge”. Dès lors, la doctrine propose en pareille hypothèse d'“ajouter aux prénoms choisis par le déclarant ceux que l'autre titulaire voudrait donner à l'enfant, ce dernier pouvant ainsi choisir, quand il sera majeur, le prénom qu'il entend porter usuellement”. (H. DE PAGE, *Traité élémentaire de Droit civil belge*, t. I, Les personnes, volume 1, 4ème éd., 1990, p. 128, n° 117).

En ce qui concerne le présent projet de loi, celui-ci ne retient plus que l'hypothèse du désaccord entre les père et mère quant au nom à donner à leur enfant et ce, pour être cohérent avec l'obligation qu'ont les père et mère de choisir un nom pour leur enfant. Si aucun choix n'est exprimé lors

de la déclaration de naissance, cette absence de choix sera considérée comme un désaccord entre les père et mère. Une circulaire sera adressée aux officiers de l'état civil pour rappeler l'obligation pour les père et mère de choisir un nom pour leur enfant. Si les père et mère refusent de répondre à la demande de l'officier de l'état civil de choisir un nom pour leur enfant, ce refus sera considéré comme un désaccord entre les père et mère quant au nom à donner à leur enfant. Dans ce cas, c'est la solution supplétive prévue par l'article 2 du présent projet de loi qui sera d'application. Ainsi, l'intérêt de l'enfant est préservé puisqu'il portera un nom dès la naissance, dans le respect de l'article 7.1 de la Convention du 20 novembre 1989 relative aux droits de l'enfant".

Inzake een aangelegenheid als de toekenning van de naam, die verband houdt met de staat van de personen en dus met de openbare orde, waarbij ook het grondrecht van het kind in het geding is om zo spoedig mogelijk na zijn geboorte op een eenvoudige, snelle en eenvormige wijze een naam te krijgen, staat het aan de wetgever om zelf de gevallen te regelen die zich kunnen voordoen waarbij hij niet in beginsel mag uitgaan van vermoedens en waarbij hij zich er in elk geval voor moet hoeden die gevallen louter via administratieve circularies te regelen.

De minister van Justitie heeft, toen hem naar aanleiding van het arrest van het Grondwettelijk Hof vragen zijn gesteld in de Commissie voor de Justitie van de Kamer, inzonderheid de volgende toelichting gegeven bij de wijze waarop geboorteaangiften sinds de inwerkingtreding van de wet van 8 mei 2014 in de praktijk verliepen:

"Ik kom dan bij de vragen met betrekking tot de praktische toepassing van de wet en de rondzendbrief. Op basis van een eerste snelle bevraging van de ambtenaren van de burgerlijke stand kan ik u voor het overige het volgende antwoorden. De ambtenaren van de burgerlijke stand vereisen de indiening van een gemeenschappelijke verklaring van beide ouders indien slechts een ouder de aangifte komt doen. Veel gemeenten hanteren evenwel de volgende werkwijze, waarbij in bepaalde situaties geen gemeenschappelijke verklaring wordt afgegeven: wanneer beide ouders samen komen, wordt de keuze geakteerd en ondertekenen beiden de geboorteakte. Wanneer een van beide ouders alleen komt, wordt in veel gevallen het ingevulde model van gemeenschappelijke verklaring meegebracht waarin de keuze wordt gemaakt. Wanneer een van beide ouders alleen komt en de aangever het ingevulde model van gemeenschappelijke verklaring niet bij zich heeft, zal de ambtenaar van de burgerlijke stand de aangever vragen welke naam de ouders wensen. Indien dat de naam van de vader is, zal dat als een gebrek aan keuze beschouwd worden en krijgt het kind de naam van de vader. Indien het de naam van de moeder of een dubbele naam is, zal de aangever teruggestuurd worden om het model van gemeenschappelijke verklaring in te vullen en te laten

de la déclaration de naissance, cette absence de choix sera considérée comme un désaccord entre les père et mère. Une circulaire sera adressée aux officiers de l'état civil pour rappeler l'obligation pour les père et mère de choisir un nom pour leur enfant. Si les père et mère refusent de répondre à la demande de l'officier de l'état civil de choisir un nom pour leur enfant, ce refus sera considéré comme un désaccord entre les père et mère quant au nom à donner à leur enfant. Dans ce cas, c'est la solution supplétive prévue par l'article 2 du présent projet de loi qui sera d'application. Ainsi, l'intérêt de l'enfant est préservé puisqu'il portera un nom dès la naissance, dans le respect de l'article 7.1 de la Convention du 20 novembre 1989 relative aux droits de l'enfant".

Dans une matière qui, telle l'attribution du nom, relève de l'état des personnes et donc de l'ordre public, mettant en jeu, en outre, le droit fondamental de l'enfant d'avoir un nom le plus tôt possible après sa naissance de manière simple, rapide et uniforme, il appartient au législateur de régler lui-même les cas de figure susceptibles de se présenter sans recourir en principe à des présomptions et en évitant en tout cas de les régler par la voie de simples circularies administratives.

Interrogé devant la Commission de la Justice de la Chambre après l'arrêt de la Cour constitutionnelle, le ministre de la Justice a notamment donné l'explication suivante sur la manière dont se déroulaient en pratique les déclarations de naissance depuis l'entrée en vigueur de la loi du 8 mai 2014:

"Ik kom dan bij de vragen met betrekking tot de praktische toepassing van de wet en de rondzendbrief. Op basis van een eerste snelle bevraging van de ambtenaren van de burgerlijke stand kan ik u voor het overige het volgende antwoorden. De ambtenaren van de burgerlijke stand vereisen de indiening van een gemeenschappelijke verklaring van beide ouders indien slechts een ouder de aangifte komt doen. Veel gemeenten hanteren evenwel de volgende werkwijze, waarbij in bepaalde situaties geen gemeenschappelijke verklaring wordt afgegeven: wanneer beide ouders samen komen, wordt de keuze geakteerd en ondertekenen beiden de geboorteakte. Wanneer een van beide ouders alleen komt, wordt in veel gevallen het ingevulde model van gemeenschappelijke verklaring meegebracht waarin de keuze wordt gemaakt. Wanneer een van beide ouders alleen komt en de aangever het ingevulde model van gemeenschappelijke verklaring niet bij zich heeft, zal de ambtenaar van de burgerlijke stand de aangever vragen welke naam de ouders wensen. Indien dat de naam van de vader is, zal dat als een gebrek aan keuze beschouwd worden en krijgt het kind de naam van de vader. Indien het de naam van de moeder of een dubbele naam is, zal de aangever teruggestuurd worden om het model van gemeenschappelijke verklaring in te vullen en te laten

ondertekenen door beide ouders. Die werkwijze doet in de praktijk geen problemen rijzen.”³

Blijkens die toelichting is het in de praktijk zo dat, wanneer één van de ouders alleen bij de ambtenaar van de burgerlijke stand aangifte komt doen van het kind en geen door beide ouders ondertekende verklaring met betrekking tot de keuze van de naam van het kind bij zich heeft, het kind onmiddellijk een naam kan krijgen als de ouder vraagt dat de naam wordt toegekend waarin de wet voorziet ingeval de ouders het oneens zijn of geen keuze maken. Indien de ouder geen gemeenschappelijke verklaring bij heeft maar niet wil dat de naam wordt toegekend waarin de wet voorziet wanneer de ouders geen keuze maken, wordt hem in dat geval verzocht om terug te komen met een gemeenschappelijke verklaring.

In tegenstelling tot wat de bespreking van het artikel laat uitschijnen, is het thans dus zo dat het feit dat een ouder aangifte komt doen zonder dat hij een gemeenschappelijke verklaring van beide ouders bij zich heeft – wat volgens de memorie van toelichting het merendeel van de gevallen uitmaakt – geenszins wordt gelijkgesteld met onenigheid tussen de ouders over de keuze van de naam en is het louter vermelden van die gelijkstelling in die bespreking ontoereikend opdat een dergelijke gelijkstelling van rechtswege geldt.

Aangezien die werkwijze steunt op de niet-vernietigde bepalingen van artikel 335, § 1, van het Burgerlijk Wetboek, zoals ingevoegd bij de wet van 14 januari 2016, en die bepalingen niet bij de ontworpen wet worden gewijzigd, is het de Raad van State niet duidelijk in welk opzicht de ontworpen wijzigingen iets zouden veranderen aan die werkwijze.

Volgens de memorie van toelichting wil men door het schrappen van het geval waarbij geen keuze wordt gemaakt

“de ouders aanzetten om de naam die aan hun kind wordt toegekend te kiezen wanneer de afstamming van vaderszijde en de afstamming van moederszijde tegelijkertijd komen vast te staan, waardoor niet alleen het door de wetgever beoogde doel wordt nagestreefd (gelijkheid tussen mannen en vrouwen door voorrang te geven aan de wilsautonomie van de ouders bij de bepaling van de familienaam van het gemeenschappelijk kind), maar ook de hypothese van afwezigheid van keuze (en dus de meerderheid van de gevallen waarin de naam van de vader automatisch zou worden toegekend) wordt geschrapt.”

De steller van het voorontwerp ziet daarbij over het hoofd dat het niet-maken van een keuze door de ouders volgens de logica van het voorontwerp niet meer het discriminerend gevolg zou hebben dat de naam van de vader wordt toegekend, maar ertoe zou leiden dat een naam wordt toegekend die volgt uit een voorschrift dat geen enkele discriminatie tussen mannen en vrouwen doet ontstaan.

³ Integraal verslag van de Commissie voor de Justitie van de Kamer van 3 februari 2016 (*Parl. St.* Kamer 2015-16, 14).

ondertekenen door beide ouders. Die werkwijze doet in de praktijk geen problemen rijzen”³.

Ces explications montrent qu'en pratique, lorsqu'un des parents se présente seul pour déclarer l'enfant auprès de l'officier de l'état civil et qu'il n'est pas porteur d'une déclaration signée par les deux parents quant au choix du nom de l'enfant, l'enfant peut immédiatement recevoir un nom s'il demande que le nom soit celui prévu par la loi en cas de désaccord des parents ou d'absence de choix. Dans l'hypothèse où le parent se présente sans déclaration conjointe mais souhaite que le nom ne soit pas celui prévu par la loi en cas d'absence de choix, il est alors invité à revenir accompagné d'une déclaration conjointe.

Contrairement à ce que laisse entendre le commentaire de l'article, actuellement le fait pour le parent de se présenter sans une déclaration conjointe des deux parents, ce qui correspond, selon l'exposé des motifs, à la majorité des cas, n'est donc nullement assimilé à un désaccord des parents sur le choix du nom et la seule mention de cette assimilation dans ce commentaire ne peut suffire à ce qu'une telle assimilation soit de droit.

Dès lors que ces pratiques se fondent sur les dispositions non annulées de l'article 335, § 1er, du Code civil telles qu'insérées par la loi du 14 janvier 2016 et que ces dispositions ne sont pas modifiées par la loi en projet, le Conseil d'État n'aperçoit pas en quoi les modifications en projet changeraient ces pratiques.

Selon l'exposé des motifs, cette suppression de l'hypothèse d'absence de choix vise à

“inciter les parents à choisir le nom attribué à leur enfant lorsque la filiation paternelle et la filiation maternelle sont établies simultanément, ce qui permettra non seulement de tendre vers l'objectif recherché par le législateur (égalité entre les hommes et les femmes en favorisant l'autonomie de la volonté des parents dans la détermination du nom de famille de l'enfant commun) mais aura également pour effet de supprimer l'hypothèse d'absence de choix (et donc la majorité des cas encore visés par l'attribution automatique du nom du père)”.

Ce faisant l'auteur de l'avant-projet perd de vue que, dans la logique de l'avant-projet, l'absence de choix par les parents n'aurait plus pour effet discriminatoire l'attribution du nom du père mais conduirait à l'attribution d'un nom résultant d'une règle ne créant aucune discrimination entre les hommes et les femmes.

³ C.R.I. de la Commission de la Justice de la Chambre du 3 février 2016, (*Doc. parl.*, Chambre, 2015-2016, p. 14).

Daarenboven is de wilsautonomie van de ouders bij het bepalen van de familienaam van het gemeenschappelijk kind slechts één van de middelen, en niet noodzakelijk het meest geschikte middel, om de doelstelling te bereiken die erin bestaat de gelijkheid tussen mannen en vrouwen te bewerkstelligen.

De betrachting van de steller van het voorontwerp om een algemeen verbreide toepassing te voorkomen van het toekennen van een dubbele naam op basis van de alfabetische volgorde overeenkomstig het ontworpen artikel 335, § 1, tweede lid, derde zin, kan weliswaar onderschreven worden in zoverre het niet alleen mogelijk is dat geen van beide ouders een dergelijke naamgeving wenst, maar zo'n naamgeving ook de hierna genoemde bezwaren doet rijzen.⁴ Het zonder meer uit de wettekst weglaten van het geval waarbij geen keuze wordt gemaakt, en dat geval in de bespreking van het artikel gelijkstellen met het geval waarin de ouders te kennen geven het oneens te zijn, lijkt echter geen adequaat middel om dat doel te bereiken.

De vraag rijst overigens of het wel in het hogere belang van het kind is om zijn ouders er nadrukkelijk toe aan te zetten tot een gezamenlijke keuze te komen waardoor ze er, in voorkomend geval, toe gebracht worden elkaar te kennen te geven het niet met de ander eens te zijn en daarover in discussie te gaan, veeleer dan, in het bijzonder in het geval van de geboorte van een kind, hen toe te laten om geen dergelijk proces op gang te brengen en, bij ontstentenis van een spontane consensus over de naamkeuze van het kind overeenkomstig paragraaf 1, eerste lid en tweede lid, eerste twee zinnen, van de artikelen 335 en 335ter van het Burgerlijk Wetboek, die niet worden gewijzigd bij het voorontwerp, de oplossing te hanteren waarin de wet in een dergelijk geval voorziet.

Dat belet uiteraard niet dat de wetgever de procedure voor het aangeven van de naam van het kind kan voorzien van de nodige waarborgen opdat elke ouder zijn keuze daadwerkelijk te kennen kan geven op basis van de mogelijkheden die hem bij de voornoemde bepalingen worden geboden, wat blijkens de uitleg verstrekt door de minister van Justitie in zijn voornoemde antwoord van 3 februari 2016 thans in de praktijk niet het geval lijkt te zijn.

Dienaangaande wordt ook verwezen naar algemene opmerking 4.

De procedure die moet worden gevolgd indien de ouders het kind niet samen aangeven bij de ambtenaar van de burgerlijke stand en de persoon die het kind aangeeft, niet in het bezit is van een door beide ouders ondertekende verklaring

⁴ Zie algemene opmerking 3.

En outre, l'autonomie de la volonté des parents dans la détermination du nom de famille de l'enfant commun n'est qu'un moyen parmi d'autres, et pas nécessairement le plus adéquat, pour atteindre l'objectif de l'égalité entre les hommes et les femmes.

On peut certes partager le souci de l'auteur de l'avant-projet d'éviter la généralisation de l'attribution du double nom selon l'ordre alphabétique, telle que prévue par l'article 335, § 1er, alinéa 2, troisième phrase, en projet, dans la mesure où une telle attribution non seulement peut ne correspondre au souhait d'aucun des deux parents, mais en outre appelle les objections qui seront évoquées ci-dessous⁴. L'omission pure et simple dans le texte de la loi de l'hypothèse de l'absence de choix et l'assimilation de cette hypothèse à celle du désaccord exprimé des parents dans le commentaire de l'article ne paraît toutefois pas être un moyen adéquat pour atteindre cet objectif.

Au demeurant, la question se pose de savoir s'il est bien conforme à l'intérêt supérieur de l'enfant de soumettre ses parents à une forte incitation tendant à ce qu'ils fassent un choix conjoint et donc à ce que, le cas échéant, ils soient amenés à exprimer entre eux des désaccords et à entamer des discussions sur ce point plutôt que, spécialement dans les circonstances de l'arrivée au monde d'un enfant, de leur permettre de ne pas entamer pareil processus et de se contenter, à défaut de consensus spontané sur le choix du nom de l'enfant conformément au paragraphe 1er, alinéas 1er et 2, deux premières phrases, des articles 335 et 335ter du Code civil, non modifiés par l'avant-projet, de se fonder sur la solution donnée par la loi à pareille situation.

Ceci n'empêche évidemment pas le législateur d'encadrer la procédure de déclaration du nom de l'enfant des garanties nécessaires permettant à chaque parent d'exprimer son choix de manière effective sur la base des possibilités que lui offrent les dispositions précitées, ce qui ne paraît pas être le cas actuellement dans la pratique selon les explications fournies par le ministre de la Justice dans sa réponse prérappelée du 3 février 2016.

Il est également renvoyé sur ce point à l'observation générale n° 4.

Il y a donc lieu de prévoir dans la loi elle-même, et non dans une circulaire, la procédure à suivre lorsque les parents ne déclarent pas ensemble l'enfant auprès de l'officier de l'état civil et que la personne qui déclare l'enfant n'est pas

⁴ Voir l'observation générale n° 3.

omtrent de naamkeuze van hun kind, dient bijgevolg niet in een circulaire, maar in de wet zelf te worden vastgesteld. Een wettelijke regeling van die procedure is des te belangrijker daar het erom gaat uitvoering te geven aan het fundamentele recht van een kind om een naam te krijgen, een recht dat onder meer⁵ bij artikel 7 van het Verdrag “inzake de rechten van het kind” is gewaarborgd. Dit houdt inzonderheid in dat moet worden gewaarborgd dat het kind op een eenvoudige, snelle en eenvormige wijze een naam krijgt en dat zoveel mogelijk moet worden vermeden dat na de toekenning van de naam een geschil ontstaat.

Het komt ook aan de wetgever zelf toe om nader te bepalen wat, na afronding van de voornoemde procedure, die sterk beperkt moet worden in de tijd, de gevolgen zijn van het uitblijven van een naamkeuze door de ouders, naar het voorbeeld van wat wordt bepaald met betrekking tot het geval waarin de ouders te kennen geven het oneens te zijn.

3. De regel die in artikel 2 van het ontwerp wordt voorgesteld “in geval van onenigheid tussen de ouders”, strekt ertoe tegemoet te komen aan het grondwettigheidsbezwaar waartoe de regel aanleiding had gegeven volgens welke het kind in dat geval de naam van de vader krijgt, welke regel, zoals het Grondwettelijk Hof heeft gesteld, een onverantwoorde discriminatie op grond van het geslacht van de ouders uitmaakte.

Hoewel de voorgestelde regel de garantie biedt dat beide ouders hun naam aan hun kind kunnen doorgeven, en elke discriminatie op grond van het geslacht wegneemt, voert hij evenwel een ander verschil in behandeling in door aan één van de twee namen van het kind voorrang te geven op basis van het criterium alfabetische volgorde. Dat criterium is weliswaar objectief, maar houdt geen verband met de doelstelling die wordt nagestreefd door een kind de naam van zijn ouders te geven. De ouders van wie de naam met een van de eerste letters van het alfabet begint, worden immers bevoorrecht wat betreft de voorrang van hun naam in de naam van hun kind, zonder dat die bevoorrechting kan worden gerechtvaardigd. Die ouders zullen immers de garantie hebben dat, indien met de andere ouder geen overeenstemming wordt bereikt, hun naam voorrang zal hebben in de dubbele naam die aan hun kind wordt gegeven, zonder dat die bevoorrechting het resultaat is van een criterium dat relevant is ten aanzien van de overwegingen van sociaal nut waarop het toekennen van een familienaam in hoofdzaak berust.

Het kiezen van een neutraal criterium dat geen van beide ouders bevoorrecht, is inderdaad niet gemakkelijk. In dat verband verwerpt de steller van het voorontwerp echter de optie van de loting op basis van een in rechte onjuiste overweging. De aangevoerde openbare orde staat er immers niet aan in de weg dat de volgorde waarin de namen van de ouders in de dubbele naam van hun kind voorkomen, het resultaat is van een loting.

⁵ Ook artikel 24, § 2, van het Internationaal Verdrag “inzake burgerrechten en politieke rechten” bepaalt dat “[elk] kind (...) onmiddellijk na de geboorte ingeschreven [wordt] en (...) een naam [krijgt].”

en possession d’une déclaration signée par les deux parents quant au choix du nom de leur enfant. Il importe d’autant plus d’organiser légalement cette procédure qu’il s’agit de mettre en œuvre le droit fondamental de l’enfant, garanti notamment⁵ par l’article 7 de la Convention “relative aux droits de l’enfant” d’avoir un nom, ce qui implique notamment qu’il convient de garantir qu’un nom lui soit attribué de manière simple, rapide et uniforme et d’éviter autant que possible tout litige postérieur à l’attribution du nom.

C’est également à la loi elle-même qu’il revient, à l’issue de la procédure dont il vient d’être question, laquelle doit être fortement limitée dans le temps, de préciser les effets du maintien par les parents d’une absence de choix quant à l’attribution du nom, à l’instar de ce qui est envisagé en cas de désaccord exprimé entre eux.

3. La règle proposée par l’article 2 du projet “en cas de désaccord entre les parents” tend à rencontrer l’objection d’inconstitutionnalité qu’a suscitée celle qui prévoyait que, dans cette hypothèse, le nom de l’enfant était celui du père, une telle règle constituant, comme l’a indiqué la Cour constitutionnelle, une discrimination injustifiée en fonction du sexe des parents.

Si la règle proposée garantit que les parents ont tous les deux la possibilité de transmettre le nom à leur enfant et supprime toute discrimination en fonction du sexe, elle introduit toutefois une autre différence de traitement, quant à la préséance du nom dans le double nom que portera l’enfant, en fonction d’un critère, à savoir l’ordre alphabétique, qui est certes objectif mais qui est sans pertinence aucune avec l’objectif poursuivi par l’attribution à un enfant du nom de ses parents. Les parents dont le nom commence par une des premières lettres de l’alphabet se voient en effet favorisés dans la préséance de leur nom dans celui de leur enfant sans qu’aucune justification ne puisse être donnée à cette faveur. Ce parent aura en effet la garantie qu’en cas d’absence d’accord avec l’autre parent, son nom aura la préséance dans le double nom attribué à son enfant, sans que cette faveur ne résulte d’un critère pertinent au regard des considérations d’utilité sociale sur lesquelles repose principalement l’attribution d’un nom de famille.

Le choix d’un critère neutre et ne favorisant aucun des deux parents n’est certes pas aisé. À cet égard toutefois, l’option du tirage au sort est rejetée par l’auteur de l’avant-projet pour une considération inexacte en droit. L’ordre public invoqué ne s’oppose pas en effet à ce que l’ordre du nom des parents dans le double nom de leur enfant résulte d’un tirage au sort.

⁵ L’article 24, § 2, du Pacte international “relatif aux droits civils et politiques” dispose également que “[t]out enfant doit être enregistré immédiatement après sa naissance et avoir un nom”.

4. De steller van het voorontwerp wordt verzocht zijn voorontwerp opnieuw te onderzoeken om aan die opmerkingen tegemoet te komen.

Bij dat nieuwe onderzoek mag hij niet uit het oog verliezen dat, hoewel de vrijheid van de ouders om de naam van hun kind te kiezen, een optie is waarmee de nagestreefde doelstelling van gelijkheid tussen mannen en vrouwen kan worden bereikt, die keuzevrijheid geen grondrecht is van de ouders en hoe dan ook geen afbreuk mag doen enerzijds aan het recht van het kind om van bij zijn geboorte een naam te dragen, en anderzijds aan het recht dat hem gewaarborgd wordt bij artikel 22bis van de Grondwet, namelijk dat zijn hogere belang de eerste overweging is wanneer hem een naam wordt toegekend.

Door te streven naar een afname van het aantal gevallen waarin de naam van het kind wordt toegekend zonder dat die naam het resultaat is van een te kennen gegeven gezamenlijke keuze van de ouders, verhoogt de ontworpen wet paradoxaal genoeg het risico dat de naam van het kind het resultaat is van een te kennen gegeven onenigheid tussen zijn ouders. Dat risico is immers minder groot indien de ouders, veeleer dan hun onenigheid bij de ambtenaar van de burgerlijke stand te kennen te geven, zich kunnen verlaten op de wet zonder een keuze kenbaar te hoeven maken.

In dat verband rijst de vraag of het dragen van een naam die het resultaat is van een te kennen gegeven onenigheid tussen de ouders, veeleer dan van een algemene en abstracte keuze van de wetgever, wel het hogere belang van het kind dient.

Het Arbitragehof heeft in zijn arrest nr. 172/2005 het volgende gesteld:

“De toekenning van een familienaam berust in hoofdzaak op overwegingen van sociaal nut. In tegenstelling tot de toekenning van de voornaam wordt zij door de wet bepaald. Die wet strekt ertoe, enerzijds, de familienaam op een eenvoudige, snelle en eenvormige wijze te bepalen en, anderzijds, aan die familienaam een zekere onveranderlijkheid te geven.”⁶

Voorts stelt het Europees Hof voor de Rechten van de Mens het volgende:

“Si la règle voulant que le nom du mari soit attribué aux “enfants légitimes” peut s’avérer nécessaire en pratique et n’est pas forcément en contradiction avec la Convention, l’impossibilité d’y déroger lors de l’inscription des nouveau-nés dans les registres d’état civil est excessivement rigide et discriminatoire envers les femmes.”⁷

In tegenstelling tot de keuze die de wetgever eerder gemaakt heeft door bij de wet van 8 mei 2014 artikel 335, § 1, tweede lid, derde zin, in te voegen in het Burgerlijk Wetboek, wordt bij de naamgeving volgens het voorliggende voorontwerp van wet niet uitsluitend de naam van de vader bevoorrecht. Bijgevolg lijkt het fundamentele beginsel van gelijkheid tussen mannen en vrouwen er niet aan in de weg te staan dat de wet bij het toekennen van een naam aan een

4. L’auteur de l’avant-projet est invité à réexaminer son avant-projet pour rencontrer ces observations.

Dans le cadre de ce réexamen, il gardera à l’esprit que, si le libre choix des parents pour le nom de leur enfant est une option qui permet d’atteindre l’objectif poursuivi d’une égalité des sexes, ce libre choix ne constitue nullement un droit fondamental dans le chef des parents et ne peut en tout état de cause pas porter préjudice aux droits de l’enfant d’une part, à porter un nom dès sa naissance et, d’autre part, à ce que, conformément à l’article 22bis de la Constitution, son intérêt supérieur soit pris en considération de manière primordiale dans l’attribution de son nom.

En poursuivant l’objectif de réduire les cas dans lesquels le nom de l’enfant est attribué sans que ce nom résulte d’un choix conjoint exprimé des parents, la loi en projet augmente paradoxalement le risque que le nom de l’enfant résulte d’un désaccord exprimé de ses parents. Ce risque est en effet moins grand si les parents, plutôt que de devoir exprimer leur désaccord devant l’officier de l’état civil, peuvent s’en remettre à la loi sans devoir exprimer un choix.

À cet égard, on peut s’interroger si le fait de porter un nom qui résulte du désaccord exprimé de ses parents plutôt que d’un choix général et abstrait du législateur correspond bien à l’intérêt supérieur de l’enfant.

Comme l’a relevé la Cour constitutionnelle dans son arrêt n° 2/2016,

“l’attribution d’un nom de famille repose principalement sur des considérations d’utilité sociale. Elle est, contrairement à l’attribution du prénom, déterminée par la loi. Celle-ci vise, d’une part, à déterminer le nom de famille de manière simple, rapide et uniforme et, d’autre part, à conférer à ce nom de famille une certaine invariabilité”⁶.

Par ailleurs, selon la Cour européenne des droits de l’homme,

“si la règle voulant que le nom du mari soit attribué aux “enfants légitimes” peut s’avérer nécessaire en pratique et n’est pas forcément en contradiction avec la Convention, l’impossibilité d’y déroger lors de l’inscription des nouveau-nés dans les registres d’état civil est excessivement rigide et discriminatoire envers les femmes”⁷.

Dès lors que, contrairement au choix antérieurement posé par le législateur en insérant, par la loi du 8 mai 2014, l’article 335, § 1er, alinéa 2, troisième phrase, dans le Code civil, le nom attribué par l’avant-projet de loi à l’examen ne privilégie pas de manière exclusive le nom du père, le principe fondamental d’égalité entre les sexes ne paraît pas s’opposer à ce que la loi établisse une préséance en faveur du nom du père ou de la mère dans le nom de l’enfant, pourvu que cette

⁶ GwH 14 januari 2016, nr. 2/2016, B.6.

⁷ EHRM 7 januari 2014, *Cusan en Fazzo v. Italië*, § 67.

⁶ C.C., arrêt n° 2/2016, 14 janvier 2006, B.6.

⁷ Cour eur. D.H., arrêt *Cusan et Fazzo c. Italie*, 7 janvier 2014, § 67.

kind de voorrang geeft aan de naam van de vader of van de moeder, zolang die voorrang van de naam van de vader of van de moeder maar niet verhindert dat de andere ouder ook zijn naam aan zijn kind kan doorgeven en dat de eerste ouder zich daar hoe dan ook niet tegen kan verzetten. Ook al leidt een dergelijke voorrang tot een klein verschil in behandeling tussen de vader en de moeder, toch kan hij worden gerechtvaardigd op grond van het sociale nut van de familienaam en van het hogere belang van het kind om een naam te dragen die niet het resultaat is van onenigheid tussen zijn ouders of van het toeval. Een dergelijk verschil in behandeling kan namelijk worden gerechtvaardigd op grond van het sociale nut van de familienaam, aangezien het erop gericht is om in de naam van het kind wiens afstamming ten opzichte van zijn beide ouders vaststaat, de respectieve naam van zijn vader of zijn moeder of, als dit de keuze van de wetgever is, van zijn moeder of zijn vader te vermelden. Aldus kan worden vermeden dat de ouders ertoe verplicht worden een keuze te maken terwijl het voor hen wellicht moeilijk is de verantwoordelijkheid voor die keuze te dragen, zowel ten aanzien van hun kind als ten aanzien van hun familie.

Terwijl, zoals het Grondwettelijk Hof heeft gesteld, “[n]och de traditie, noch de wil om geleidelijk vooruitgang te boeken (...) worden geacht zeer sterke overwegingen te zijn die een verschil tussen de vaders en de moeders verantwoorden”, wat zou rechtvaardigen dat “aan de vader van een kind een vetorecht gegeven wordt in het geval dat de moeder van het kind de wil te kennen geeft aan dat kind haar eigen naam of een dubbele naam te geven en de vader het met die keuze niet eens is”, lijkt het hogere belang van het kind om geen naam te krijgen die het resultaat is van de te kennen gegeven onenigheid tussen zijn ouders, wel te kunnen rechtvaardigen dat de wetgever zelf kiest welke naam, die van de vader of die van de moeder, de voorrang krijgt ingeval beide ouders het oneens zijn of geen familienaam voor hun kinderen wensen te kiezen, aangezien een dergelijke regel geen afbreuk doet aan het belang dat elk van beide ouders erbij heeft dat hun kind hun naam draagt.

5. Onder voorbehoud van die algemene opmerkingen worden de volgende bijzondere opmerkingen gemaakt.

BIJZONDERE OPMERKINGEN

Dispositief

Artikel 2

Aangezien artikel 335, § 1, tweede lid, derde zin, van het Burgerlijk Wetboek door het Grondwettelijk Hof vernietigd is, behoort die vernietigde zin niet te worden vervangen, maar moet artikel 335, § 1, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek, vervangen bij de wet van 8 mei 2014 en gedeeltelijk vernietigd door het Grondwettelijk Hof, aangevuld worden.

Artikel 4

De verwijzing naar “het oude artikel 335, § 1, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek” is onnauwkeurig.

préséance du nom du père ou de la mère n’aboutisse pas à exclure que l’autre parent puisse également transmettre son nom à son enfant et qu’en tout état de cause le premier ne puisse s’y opposer. Une telle préséance, même si elle crée une légère différence de traitement entre le père et la mère, peut se justifier au regard de la fonction d’utilité sociale du nom de famille et de l’intérêt supérieur de l’enfant d’avoir un nom qui ne soit pas le résultat d’un désaccord entre ses parents ou du hasard. Une telle différence de traitement peut en effet se justifier au regard de l’utilité sociale du nom de famille puisqu’elle tend à indiquer dans le nom de l’enfant dont la filiation est établie à l’égard de ses deux parents, le nom respectif de son père ou de sa mère ou, si telle est l’option retenue par le législateur, de sa mère ou de son père. Elle permet d’éviter que les parents n’aient à faire obligatoirement un choix, qu’ils pourraient avoir des difficultés à assumer tant vis-à-vis de leur enfant que vis-à-vis de leur famille.

Si, comme l’a relevé la Cour constitutionnelle, “ni la tradition, ni la volonté d’avancer progressivement ne peuvent être tenues pour des considérations très fortes justifiant une différence entre les pères et les mères”, pouvant justifier de donner “un droit de veto au père d’un enfant dans l’hypothèse où la mère de l’enfant manifeste la volonté de donner à cet enfant son propre nom ou un double nom et où le père n’est pas d’accord avec ce choix”, en revanche l’intérêt supérieur de l’enfant de ne pas recevoir un nom résultant de l’expression du désaccord de ses parents paraît pouvoir justifier que le législateur opère lui-même le choix de la préséance du nom du père ou de la mère, dans l’hypothèse où les deux parents soit sont en désaccord, soit ne souhaitent pas devoir exprimer un choix quant au nom de famille de leurs enfants, dans la mesure où une telle règle ne porte pas préjudice à l’intérêt de chacun des deux parents à ce que leur enfant porte leur nom.

5. Les observations particulières qui suivent sont formulées sous la réserve de ces observations générales.

OBSERVATIONS PARTICULIÈRES

Dispositif

Article 2

Dès lors que la Cour constitutionnelle a annulé l’article 335, § 1er, alinéa 2, troisième phrase, du Code civil, il ne convient pas de remplacer cette phrase annulée mais bien de compléter l’article 335, § 1er, alinéa 2, du Code civil, remplacé par la loi du 8 mai 2014, et partiellement annulé par la Cour constitutionnelle.

Article 4

Le renvoi fait à “l’ancien article 335, § 1er, alinéa 2, du Code civil” n’est pas précis.

Men schrijve:

“Indien het kind, wegens de onenigheid tussen zijn ouders of de afwezigheid van keuze, de naam van zijn vader draagt met toepassing van de derde zin van artikel 335, § 1, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek, zoals die ingevoegd was bij de wet van 8 mei 2014 en vernietigd bij arrest nr. 2/2016 van 14 januari 2016 van het Grondwettelijk Hof, maar waarvan de gevolgen krachtens hetzelfde arrest zijn gehandhaafd tot 31 december 2016, kan de moeder of de vader ... (voorts zoals in het voorontwerp).

Indien het kind, wegens de onenigheid tussen zijn ouders of de afwezigheid van keuze, de naam van zijn meemoeder draagt met toepassing van de derde zin van artikel 335ter, § 1, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek, zoals die ingevoegd was bij de wet van 5 mei 2014, gewijzigd bij de wet van 18 december 2014, vóór de vervanging van die derde zin bij deze wet, kan de moeder of de meemoeder ... (voorts zoals in het voorontwerp).”

*

De griffier,

Bernadette VIGNERON

De voorzitter,

Pierre VANDERNOOT

Mieux vaut écrire:

“Lorsque l'enfant porte le nom de son père en raison du désaccord ou de l'absence de choix de ses parents par application de la troisième phrase de l'article 335, § 1er, alinéa 2, du Code civil, telle qu'elle avait été insérée par la loi du 8 mai 2014, et qui a été annulée par l'arrêt n° 2/2016 du 14 janvier 2016 de la Cour constitutionnelle, mais dont les effets ont été maintenus par le même arrêt jusqu'au 31 décembre 2016, la mère ou le père ... [la suite comme dans l'avant-projet].

Lorsque l'enfant porte le nom de la coparente en raison du désaccord ou de l'absence de choix de ses parents par application de la troisième phrase de l'article 335ter, § 1er, alinéa 2, du Code civil, telle qu'elle avait été insérée par la loi du 5 mai 2014, modifiée par celle du 18 décembre 2014, avant le remplacement de cette troisième phrase par la présente loi, la mère ou la coparente ... [la suite comme dans l'avant-projet].”

*

Le greffier,

Bernadette VIGNERON

Le président,

Pierre VANDERNOOT

WETSONTWERP

FILIP,

KONING DER BELGEN,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen,
ONZE GROET.

op voordracht van de minister van Justitie, de minister van Financiën en de Staatssecretaris voor Gelijke Kansen,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ:

Onze minister van Justitie, onze minister van Financiën en onze Staatssecretaris voor Gelijke Kansen zijn ermee belast het wetsontwerp, waarvan de tekst hierna volgt, in Onze naam aan de Kamer van volksvertegenwoordigers voor te leggen:

HOOFDSTUK 1**Algemene bepaling****Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

HOOFDSTUK 2**Wijzigingsbepalingen****Art. 2**

In artikel 335 van het Burgerlijk Wetboek, vervangen bij de wet van 8 mei 2014, gewijzigd bij de wet van 18 december 2014 en gedeeltelijk vernietigd bij het arrest nr. 2/2016 van het Grondwettelijk Hof, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° § 1, tweede lid, wordt aangevuld met de volgende zinnen: "In geval van onenigheid draagt het kind de naam van de vader en de naam van de moeder naast elkaar in alfabetische volgorde met niet meer dan één naam voor elk van hen. Wanneer de vader en de moeder, of een van hen, een dubbele naam dragen, kiest de betrokkene het deel van de naam dat aan het kind wordt doorgegeven. Bij afwezigheid van keuze wordt het deel van de dubbele naam dat wordt doorgegeven bepaald op basis van de alfabetische volgorde.

PROJET DE LOI

PHILIPPE,

ROI DES BELGES,

À tous, présents et à venir,
SALUT.

sur la proposition du ministre de la Justice, du ministre des Finances et de la Secrétaire d'État à l'égalité des chances,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS:

Notre ministre de la Justice, notre ministre des Finances et notre Secrétaire d'État sont chargés de présenter en Notre nom à la Chambre des représentants le projet de loi dont la teneur suit:

CHAPITRE 1ER**Disposition générale****Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

CHAPITRE 2**Dispositions modificatives****Art. 2**

A l'article 335 du Code civil, remplacé par la loi du 8 mai 2014, modifié par la loi du 18 décembre 2014 et partiellement annulé par l'arrêt n° 2/2016 de la Cour constitutionnelle, les modifications suivantes sont apportées:

1° le § 1er, alinéa 2, est complété par les phrases suivantes: "En cas de désaccord, l'enfant porte les noms du père et de la mère accolés par ordre alphabétique dans la limite d'un nom pour chacun d'eux. Lorsque le père et la mère, ou l'un d'entre eux, portent un double nom, la partie du nom transmise à l'enfant est choisie par l'intéressé. En l'absence de choix, la partie du double nom transmise est déterminée selon l'ordre alphabétique."

2° § 1 wordt aangevuld met drie leden, luidende:

“De weigering om een keuze te maken wordt beschouwd als een geval van onenigheid.

Indien de ouders samen de geboorte van het kind aangeven, stelt de ambtenaar van de burgerlijke stand, overeenkomstig het tweede lid, de door de ouders gekozen naam of de onenigheid tussen de ouders, vast.

Indien een ouder alleen de geboorte van het kind aangeeft, geeft deze de door de ouders gekozen naam of de onenigheid tussen ouders aan de ambtenaar van de burgerlijke stand aan.”

Art. 3

In artikel 335ter van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 5 mei 2014 en vervangen bij de wet van 18 december 2014 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in § 1, tweede lid, wordt de zin “In geval van onenigheid of bij afwezigheid van keuze draagt het kind de naam van de meemoeder.” vervangen door de volgende zinnen: “In geval van onenigheid draagt het kind de naam van de moeder en de naam van de meemoeder naast elkaar in alfabetische volgorde met niet meer dan één naam voor elk van hen. Wanneer de moeder en de meemoeder, of een van hen, een dubbele naam dragen, kiest de betrokkene het deel van de naam dat aan het kind wordt doorgegeven. Bij afwezigheid van keuze wordt het deel van de dubbele naam dat wordt doorgegeven bepaald op basis van de alfabetische volgorde.”;

2° § 1 wordt aangevuld met drie leden, luidende:

“De weigering om een keuze te maken wordt beschouwd als een geval van onenigheid.

Indien de moeder en de meemoeder samen de geboorte van het kind aangeven, stelt de ambtenaar van de burgerlijke stand, overeenkomstig het tweede lid, de door de ouders gekozen naam of de onenigheid tussen de ouders, vast.

Indien de moeder of de meemoeder alleen de geboorte van het kind aangeeft, geeft zij de door de ouders gekozen naam of de onenigheid tussen de ouders, aan de ambtenaar van de burgerlijke stand aan.”

2° le § 1er est complété par trois alinéas rédigés comme suit:

“Le refus d’effectuer un choix est considéré comme un cas de désaccord.

Lorsque les père et mère déclarent conjointement la naissance de l’enfant, l’officier de l’état civil constate le nom choisi par eux ou le désaccord entre eux, conformément à l’alinéa 2.

Si le père ou la mère déclare seul la naissance de l’enfant, il ou elle déclare à l’officier de l’état civil le nom choisi par eux ou le désaccord entre eux.”

Art. 3

A l’article 335ter du même Code, inséré par la loi du 5 mai 2014 et remplacé par la loi du 18 décembre 2014, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans le § 1er, alinéa 2, la phrase “En cas de désaccord ou en cas d’absence de choix, l’enfant porte le nom de la coparente.” est remplacée par les phrases suivantes: “En cas de désaccord, l’enfant porte les noms de la mère et de la coparente accolés par ordre alphabétique dans la limite d’un nom pour chacune d’elles. Lorsque la mère et la coparente, ou l’une d’entre elles, portent un double nom, la partie du nom transmise à l’enfant est choisie par l’intéressée. En l’absence de choix, la partie du double nom transmise est déterminée selon l’ordre alphabétique.”.

2° le § 1er est complété par trois alinéas rédigés comme suit:

“Le refus d’effectuer un choix est considéré comme un cas de désaccord.

Lorsque la mère et la coparente viennent déclarer conjointement la naissance de l’enfant, l’officier de l’état civil constate le nom choisi par elles, ou le désaccord entre elles, conformément à l’alinéa 2.

Si la mère ou la coparente vient déclarer seule la naissance de l’enfant, elle déclare à l’officier d’état civil le nom choisi par elles ou le désaccord entre elles.”

HOOFDSTUK 3

Overgangsbepaling

Art. 4

§ 1. Indien het kind de naam van de vader draagt wegens onenigheid of afwezigheid van keuze van zijn ouders, met toepassing van artikel 335, § 1, tweede lid, derde zin, van het Burgerlijk Wetboek, zoals ingevoegd door de wet van 8 mei 2014, en dat vernietigd werd bij het arrest nr. 2/2016 van het Grondwettelijk Hof, maar waarvan de gevolgen door hetzelfde arrest behouden bleven tot 31 december 2016, kan de moeder of de vader, bij verklaring bij de ambtenaar van de burgerlijke stand die wordt afgelegd voor 1 juli 2017, ten gunste van de na 31 mei 2014 geboren gemeenschappelijke minderjarige kinderen en onder voorbehoud dat zij geen gemeenschappelijke meerderjarige kinderen hebben op de dag van deze aanvraag, vragen hen de dubbele naam toe te kennen overeenkomstig de bepalingen van deze wet.

Indien het kind de naam van de meemoeder draagt wegens onenigheid of afwezigheid van keuze van zijn ouders, met toepassing van artikel 335ter, § 1, tweede lid, derde zin, van het Burgerlijk Wetboek, zoals ingevoegd door de wet van 5 mei 2014, gewijzigd bij de wet van 18 december 2014 voor de vervanging ervan door deze wet, kan de moeder of de meemoeder, bij verklaring bij de ambtenaar van de burgerlijke stand die wordt afgelegd voor 1 juli 2017, ten gunste van de na 31 mei 2014 geboren gemeenschappelijke minderjarige kinderen en onder voorbehoud dat zij geen gemeenschappelijke meerderjarige kinderen hebben op de dag van deze aanvraag, vragen hen de dubbele naam toe te kennen overeenkomstig de bepalingen van deze wet.

§ 2. De overeenkomstig § 1 bepaalde naam wordt toegekend aan alle gemeenschappelijke minderjarige kinderen.

CHAPITRE 3

Disposition transitoire

Art. 4

§ 1er. Lorsque l'enfant porte le nom de son père en raison du désaccord ou de l'absence de choix de ses parents, par application de la troisième phrase de l'article 335, § 1er, alinéa 2, du Code civil, telle qu'elle avait été insérée par la loi du 8 mai 2014, et qui a été annulée par l'arrêt n° 2/2016 de la Cour constitutionnelle, mais dont les effets ont été maintenus par le même arrêt jusqu'au 31 décembre 2016, la mère ou le père peut, par déclaration faite à l'officier de l'état civil avant le 1er juillet 2017, demander au bénéfice des enfants mineurs communs nés postérieurement au 31 mai 2014 et sous réserve qu'il n'y ait pas d'enfants majeurs communs au jour de cette demande, de leur attribuer le double nom conformément aux dispositions de la présente loi.

Lorsque l'enfant porte le nom de la coparente en raison du désaccord ou de l'absence de choix de ses parents, par application de la troisième phrase de l'article 335ter, § 1er, alinéa 2, du Code civil, telle qu'elle avait été insérée par la loi du 5 mai 2014, modifiée par celle du 18 décembre 2014 avant son remplacement par la présente loi, la mère ou la coparente la mère ou la coparente peut, par déclaration faite à l'officier de l'état civil avant le 1er juillet 2017, demander au bénéfice des enfants mineurs communs nés postérieurement au 31 mai 2014 et sous réserve qu'il n'y ait pas d'enfants majeurs communs au jour de cette demande, de leur attribuer le double nom conformément aux dispositions de la présente loi.

§ 2. Le nom déterminé conformément au § 1er est attribué à l'ensemble des enfants mineurs communs.

HOOFDSTUK 4**Inwerkingtreding****Art. 5**

Deze wet treedt in werking op 1 januari 2017.

Gegeven te Brussel, 13 december 2016.

FILIP

VAN KONINGSWEGE:

De minister van Justitie,

Koen GEENS

De minister van Financiën,

Johan VAN OVERTVELDT

De staatssecretaris voor Gelijke Kansen,

Elke SLEURS

CHAPITRE 4**Entrée en vigueur****Art. 5**

La présente loi entre en vigueur le 1er janvier 2017.

Donné à Bruxelles, le 13 décembre 2016.

PHILIPPE

PAR LE ROI:

Le ministre de la Justice,

Koen GEENS

Le ministre des Finances,

Johan VAN OVERTVELDT

La secrétaire d'État à l'Égalité des chances,

Elke SLEURS

BIJLAGE

ANNEXE

BASISTEKST**BASISTEKST AANGEPAST AAN HET
ONTWERP****Burgerlijk Wetboek****Burgerlijk Wetboek****BOEK I****BOEK I****Personen****Personen****TITEL VII****TITEL VII****Afstamming****Afstamming****HOOFDSTUK V****HOOFDSTUK V****Gevolgen van de afstamming****Gevolgen van de afstamming****Art. 335****Art. 335**

§ 1. Het kind wiens afstamming van vaderszijde en afstamming van moederszijde tegelijkertijd komen vast te staan draagt ofwel de naam van zijn vader, ofwel de naam van zijn moeder, ofwel één die samengesteld is uit hun twee namen, in de door hen gekozen volgorde met niet meer dan één naam voor elk van hen.

§ 1. Het kind wiens afstamming van vaderszijde en afstamming van moederszijde tegelijkertijd komen vast te staan draagt ofwel de naam van zijn vader, ofwel de naam van zijn moeder, ofwel één die samengesteld is uit hun twee namen, in de door hen gekozen volgorde met niet meer dan één naam voor elk van hen.

De ouders kiezen de naam van het kind op het ogenblik van de aangifte van de geboorte. De ambtenaar van de burgerlijke stand neemt akte van deze keuze. In geval van onenigheid of bij afwezigheid van keuze, draagt het kind de naam van de vader.

De ouders kiezen de naam van het kind op het ogenblik van de aangifte van de geboorte. De ambtenaar van de burgerlijke stand neemt akte van deze keuze. **In geval van onenigheid draagt het kind de naam van de vader en de naam van de moeder naast elkaar in alfabetische volgorde met niet meer dan één naam voor elk van hen. Wanneer de vader en de moeder, of een van hen, een dubbele naam dragen, kiest de betrokkene het deel van de naam dat aan het kind wordt doorgegeven. Bij afwezigheid van keuze wordt het deel van de dubbele naam dat wordt doorgegeven bepaald op basis van de alfabetische volgorde.**

§ 2. Het kind wiens afstamming alleen van moederszijde vaststaat, draagt de naam van zijn moeder.

§ 2. Het kind wiens afstamming alleen van moederszijde vaststaat, draagt de naam van zijn moeder.

Het kind wiens afstamming alleen van vaderszijde vaststaat, draagt de naam van zijn vader.

§ 3. Indien de afstamming van vaderszijde komt vast te staan na de afstamming van moederszijde, blijft de naam van het kind onveranderd. Hetzelfde geldt indien de afstamming van moederszijde komt vast te staan na de afstamming van vaderszijde.

Evenwel kunnen de ouders samen, of kan een van hen indien de andere overleden is, in een door de ambtenaar van de burgerlijke stand opgemaakte akte verklaren dat het kind ofwel de naam van de persoon ten aanzien van wie de afstamming als tweede komt vast te staan zal dragen, ofwel één die samengesteld is uit hun twee namen, in de door hen gekozen volgorde met niet meer dan één naam voor elk van hen.

Deze verklaring wordt afgelegd binnen een termijn van één jaar te rekenen van de dag van de erkenning of van de dag waarop een beslissing die de afstamming van vaderszijde of van moederszijde vaststelt in kracht van gewijsde is gegaan, en voor de meerderjarigheid of de ontvoogding van het kind. De termijn van één jaar begint te lopen op de dag die volgt op de in de artikelen 313, § 3, tweede lid, 319bis, tweede lid, of 322, tweede lid, bedoelde kennisgeving of betekening.

Bij wijziging van de afstamming van vaderszijde of van moederszijde tijdens de minderjarigheid van het kind als gevolg van een vordering tot betwisting van de afstamming op grond van de artikelen 312, § 2, 318, §§ 5 en 6, of 330, §§ 3 en 4, neemt de rechter akte van de nieuwe naam van het kind die in voorkomend geval door de ouders is gekozen, met inachtneming van de in § 1 of artikel 335ter bedoelde regels.

Van de in het tweede lid bedoelde verklaring of van het beschikkend gedeelte van het in het vierde lid bedoelde vonnis wordt melding gemaakt op de kant van de akte van geboorte en van de andere akten betreffende het kind.

§ 4. Indien de afstamming van een kind wordt gewijzigd wanneer het de meerderjarige leeftijd heeft bereikt, wordt er zonder zijn instemming geen verandering aan zijn naam aangebracht.

Het kind wiens afstamming alleen van vaderszijde vaststaat, draagt de naam van zijn vader.

§ 3. Indien de afstamming van vaderszijde komt vast te staan na de afstamming van moederszijde, blijft de naam van het kind onveranderd. Hetzelfde geldt indien de afstamming van moederszijde komt vast te staan na de afstamming van vaderszijde.

Evenwel kunnen de ouders samen, of kan een van hen indien de andere overleden is, in een door de ambtenaar van de burgerlijke stand opgemaakte akte verklaren dat het kind ofwel de naam van de persoon ten aanzien van wie de afstamming als tweede komt vast te staan zal dragen, ofwel één die samengesteld is uit hun twee namen, in de door hen gekozen volgorde met niet meer dan één naam voor elk van hen.

Deze verklaring wordt afgelegd binnen een termijn van één jaar te rekenen van de dag van de erkenning of van de dag waarop een beslissing die de afstamming van vaderszijde of van moederszijde vaststelt in kracht van gewijsde is gegaan, en voor de meerderjarigheid of de ontvoogding van het kind. De termijn van één jaar begint te lopen op de dag die volgt op de in de artikelen 313, § 3, tweede lid, 319bis, tweede lid, of 322, tweede lid, bedoelde kennisgeving of betekening.

Bij wijziging van de afstamming van vaderszijde of van moederszijde tijdens de minderjarigheid van het kind als gevolg van een vordering tot betwisting van de afstamming op grond van de artikelen 312, § 2, 318, §§ 5 en 6, of 330, §§ 3 en 4, neemt de rechter akte van de nieuwe naam van het kind die in voorkomend geval door de ouders is gekozen, met inachtneming van de in § 1 of artikel 335ter bedoelde regels.

Van de in het tweede lid bedoelde verklaring of van het beschikkend gedeelte van het in het vierde lid bedoelde vonnis wordt melding gemaakt op de kant van de akte van geboorte en van de andere akten betreffende het kind.

§ 4. Indien de afstamming van een kind wordt gewijzigd wanneer het de meerderjarige leeftijd heeft bereikt, wordt er zonder zijn instemming geen verandering aan zijn naam aangebracht.

Art. 335ter

§ 1. Het kind wiens afstamming van moederszijde en afstamming van meemoederszijde tegelijkertijd komen vast te staan draagt ofwel de naam van zijn moeder, ofwel de naam van zijn meemoeder, ofwel één die samengesteld is uit hun twee namen, in de door hen gekozen volgorde met niet meer dan één naam voor elk van hen.

De moeder en de meemoeder kiezen de naam van het kind op het ogenblik van de aangifte van de geboorte. De ambtenaar van de burgerlijke stand neemt akte van deze keuze. In geval van onenigheid of bij afwezigheid van keuze draagt het kind de naam van de meemoeder.

§ 2. Indien de afstamming van meemoederszijde komt vast te staan na de afstamming van moederszijde, blijft de naam van het kind onveranderd.

Evenwel kunnen de moeder en meemoeder samen, of kan een van hen indien de andere overleden is, in een door de ambtenaar van de burgerlijke stand opgemaakte akte verklaren dat het kind ofwel de naam van de meemoeder zal dragen, ofwel één die samengesteld is uit hun twee namen, in de door hen gekozen volgorde met niet meer dan één naam voor elk van hen.

Deze verklaring wordt afgelegd binnen een termijn van één jaar te rekenen van de dag van de erkenning of van de dag waarop een beslissing die de afstamming van meemoederszijde vaststelt in kracht van gewijsde is gegaan, en voor de meerderjarigheid of de ontvoogding van het kind. De termijn van één jaar begint te lopen op de dag die volgt op de in de artikelen 325/6, tweede lid, en 325/8, tweede lid, bedoelde kennisgeving of betekening.

Art. 335ter

§ 1. Het kind wiens afstamming van moederszijde en afstamming van meemoederszijde tegelijkertijd komen vast te staan draagt ofwel de naam van zijn moeder, ofwel de naam van zijn meemoeder, ofwel één die samengesteld is uit hun twee namen, in de door hen gekozen volgorde met niet meer dan één naam voor elk van hen.

De moeder en de meemoeder kiezen de naam van het kind op het ogenblik van de aangifte van de geboorte. De ambtenaar van de burgerlijke stand neemt akte van deze keuze. **In geval van onenigheid draagt het kind de naam van de moeder en de naam van de meemoeder naast elkaar in alfabetische volgorde met niet meer dan één naam voor elk van hen. Wanneer de moeder en de meemoeder, of een van hen, een dubbele naam dragen, kiest de betrokkene het deel van de naam dat aan het kind wordt doorgegeven. Bij afwezigheid van keuze wordt het deel van de dubbele naam dat wordt doorgegeven bepaald op basis van de alfabetische volgorde.**

§ 2. Indien de afstamming van meemoederszijde komt vast te staan na de afstamming van moederszijde, blijft de naam van het kind onveranderd.

Evenwel kunnen de moeder en meemoeder samen, of kan een van hen indien de andere overleden is, in een door de ambtenaar van de burgerlijke stand opgemaakte akte verklaren dat het kind ofwel de naam van de meemoeder zal dragen, ofwel één die samengesteld is uit hun twee namen, in de door hen gekozen volgorde met niet meer dan één naam voor elk van hen.

Deze verklaring wordt afgelegd binnen een termijn van één jaar te rekenen van de dag van de erkenning of van de dag waarop een beslissing die de afstamming van meemoederszijde vaststelt in kracht van gewijsde is gegaan, en voor de meerderjarigheid of de ontvoogding van het kind. De termijn van één jaar begint te lopen op de dag die volgt op de in de artikelen 325/6, tweede lid, en 325/8, tweede lid, bedoelde kennisgeving of betekening.

Bij wijziging van de afstamming van meemoederszijde of van moederszijde tijdens de minderjarigheid van het kind als gevolg van een vordering tot betwisting van de afstamming op grond van de artikelen 312, § 2, 325/3, §§ 4 en 5, 325/7, §§ 3 en 4, of 330, §§ 3 en 4, neemt de rechter akte van de nieuwe naam van het kind die in voorkomend geval is gekozen door de ouders met inachtneming van de in paragraaf 1 of in artikel 335, § 1, vervatte regels.

Van de in het tweede lid bedoelde verklaring of van het beschikkend gedeelte van het in het vierde lid bedoelde vonnis wordt melding gemaakt op de kant van de akte van geboorte en van de andere akten betreffende het kind.

§ 3. Indien de afstamming van een kind wordt gewijzigd wanneer het de meerderjarige leeftijd heeft bereikt, wordt er zonder zijn instemming geen verandering aan zijn naam aangebracht.

§ 4. De overeenkomstig de paragrafen 1 en 2, bepaalde naam geldt ook voor de andere kinderen wier afstamming later ten aanzien van dezelfde moeder en meemoeder komt vast te staan.

Bij wijziging van de afstamming van meemoederszijde of van moederszijde tijdens de minderjarigheid van het kind als gevolg van een vordering tot betwisting van de afstamming op grond van de artikelen 312, § 2, 325/3, §§ 4 en 5, 325/7, §§ 3 en 4, of 330, §§ 3 en 4, neemt de rechter akte van de nieuwe naam van het kind die in voorkomend geval is gekozen door de ouders met inachtneming van de in paragraaf 1 of in artikel 335, § 1, vervatte regels.

Van de in het tweede lid bedoelde verklaring of van het beschikkend gedeelte van het in het vierde lid bedoelde vonnis wordt melding gemaakt op de kant van de akte van geboorte en van de andere akten betreffende het kind.

§ 3. Indien de afstamming van een kind wordt gewijzigd wanneer het de meerderjarige leeftijd heeft bereikt, wordt er zonder zijn instemming geen verandering aan zijn naam aangebracht.

§ 4. De overeenkomstig de paragrafen 1 en 2, bepaalde naam geldt ook voor de andere kinderen wier afstamming later ten aanzien van dezelfde moeder en meemoeder komt vast te staan.

TEXTE DE BASE

TEXTE DE BASE ADAPTÉ AU PROJET

CODE CIVIL

CODE CIVIL

LIVRE I^{er}LIVRE Ier

Les personnes

Les personnes

TITRE VII

TITRE VII

De la filiation

De la filiation

CHAPITRE V

CHAPITRE V

Des effets de la filiation

Des effets de la filiation

Art. 335

Art. 335

§ 1er. L'enfant dont la filiation paternelle et la filiation maternelle sont établies simultanément porte soit le nom de son père, soit le nom de sa mère, soit leurs deux noms accolés dans l'ordre choisi par eux dans la limite d'un nom pour chacun d'eux.

§ 1er. L'enfant dont la filiation paternelle et la filiation maternelle sont établies simultanément porte soit le nom de son père, soit le nom de sa mère, soit leurs deux noms accolés dans l'ordre choisi par eux dans la limite d'un nom pour chacun d'eux.

Les père et mère choisissent le nom de l'enfant lors de la déclaration de naissance. L'officier de l'état civil prend acte de ce choix. En cas de désaccord ou en cas d'absence de choix, l'enfant porte le nom de son père.

Les père et mère choisissent le nom de l'enfant lors de la déclaration de naissance. L'officier de l'état civil prend acte de ce choix. **En cas de désaccord, l'enfant porte les noms du père et de la mère accolés par ordre alphabétique dans la limite d'un nom pour chacun d'eux. Lorsque le père et la mère, ou l'un d'entre eux, portent un double nom, la partie du nom transmise à l'enfant est choisie par l'intéressé. En l'absence de choix, la partie du double nom transmise est déterminée selon l'ordre alphabétique.**

§ 2. L'enfant dont seule la filiation maternelle est établie, porte le nom de sa mère.

§ 2. L'enfant dont seule la filiation maternelle est établie, porte le nom de sa mère.

L'enfant dont seule la filiation paternelle est établie, porte le nom de son père.

L'enfant dont seule la filiation paternelle est établie, porte le nom de son père.

§ 3. Si la filiation paternelle est établie après la filiation maternelle, aucune modification n'est apportée au nom de l'enfant. Il en va de même si la filiation maternelle est établie après la filiation paternelle.

Toutefois, les père et mère ensemble, ou l'un d'eux si l'autre est décédé peuvent déclarer, dans un acte dressé par l'officier de l'état civil, que l'enfant portera soit le nom de la personne à l'égard de laquelle la filiation est établie en second lieu, soit leurs deux noms accolés dans l'ordre choisi par eux dans la limite d'un nom pour chacun d'eux.

Cette déclaration est faite dans un délai d'un an à dater de la reconnaissance ou du jour où une décision établissant la filiation paternelle ou maternelle est coulée en force de chose jugée et avant la majorité ou l'émancipation de l'enfant. Le délai d'un an prend cours le jour suivant la notification ou la signification visées aux articles 313, § 3, alinéa 2, 319bis, alinéa 2, ou 322, alinéa 2.

En cas de modification de la filiation paternelle ou maternelle durant la minorité de l'enfant en suite d'une action en contestation sur la base des articles 312, § 2, 318, §§ 5 et 6, ou 330, §§ 3 et 4, le juge acte le nouveau nom de l'enfant, choisi, le cas échéant, par les parents selon les règles énoncées au § 1er ou à l'article 335ter, § 1er.

Mention de la déclaration visée à l'alinéa 2 ou du dispositif du jugement visé à l'alinéa 4 est faite en marge de l'acte de naissance et des autres actes concernant l'enfant.

§ 4. Si la filiation d'un enfant est modifiée alors que celui-ci a atteint l'âge de la majorité, aucune modification n'est apportée à son nom sans son accord.

Art. 335ter

§ 1er. L'enfant dont la filiation maternelle et la filiation à l'égard de la coparente sont établies simultanément porte soit le nom de sa mère, soit le nom de sa coparente, soit leurs deux noms accolés dans l'ordre choisi par elles dans la limite d'un nom pour chacune d'elles.

La mère et la coparente choisissent le nom de l'enfant lors de la déclaration de naissance.

§ 3. Si la filiation paternelle est établie après la filiation maternelle, aucune modification n'est apportée au nom de l'enfant. Il en va de même si la filiation maternelle est établie après la filiation paternelle.

Toutefois, les père et mère ensemble, ou l'un d'eux si l'autre est décédé peuvent déclarer, dans un acte dressé par l'officier de l'état civil, que l'enfant portera soit le nom de la personne à l'égard de laquelle la filiation est établie en second lieu, soit leurs deux noms accolés dans l'ordre choisi par eux dans la limite d'un nom pour chacun d'eux.

Cette déclaration est faite dans un délai d'un an à dater de la reconnaissance ou du jour où une décision établissant la filiation paternelle ou maternelle est coulée en force de chose jugée et avant la majorité ou l'émancipation de l'enfant. Le délai d'un an prend cours le jour suivant la notification ou la signification visées aux articles 313, § 3, alinéa 2, 319bis, alinéa 2, ou 322, alinéa 2.

En cas de modification de la filiation paternelle ou maternelle durant la minorité de l'enfant en suite d'une action en contestation sur la base des articles 312, § 2, 318, §§ 5 et 6, ou 330, §§ 3 et 4, le juge acte le nouveau nom de l'enfant, choisi, le cas échéant, par les parents selon les règles énoncées au § 1er ou à l'article 335ter, § 1er.

Mention de la déclaration visée à l'alinéa 2 ou du dispositif du jugement visé à l'alinéa 4 est faite en marge de l'acte de naissance et des autres actes concernant l'enfant.

§ 4. Si la filiation d'un enfant est modifiée alors que celui-ci a atteint l'âge de la majorité, aucune modification n'est apportée à son nom sans son accord.

Art. 335ter

§ 1er. L'enfant dont la filiation maternelle et la filiation à l'égard de la coparente sont établies simultanément porte soit le nom de sa mère, soit le nom de sa coparente, soit leurs deux noms accolés dans l'ordre choisi par elles dans la limite d'un nom pour chacune d'elles.

La mère et la coparente choisissent le nom de l'enfant lors de la déclaration de naissance.

L'officier de l'état civil prend acte de ce choix. En cas de désaccord ou en cas d'absence de choix, l'enfant porte le nom de la coparente.

L'officier de l'état civil prend acte de ce choix. **En cas de désaccord, l'enfant porte les noms de la mère et de la coparente accolés par ordre alphabétique dans la limite d'un nom pour chacune d'elles. Lorsque la mère et la coparente, ou l'une d'entre elles, portent un double nom, la partie du nom transmise à l'enfant est choisie par l'intéressée. En l'absence de choix, la partie du double nom transmise est déterminée selon l'ordre alphabétique.**

§ 2. Si la filiation à l'égard de la coparente est établie après la filiation maternelle, aucune modification n'est apportée au nom de l'enfant.

§ 2. Si la filiation à l'égard de la coparente est établie après la filiation maternelle, aucune modification n'est apportée au nom de l'enfant.

Toutefois, la mère et la coparente ensemble, ou l'une d'elles si l'autre est décédée, peuvent déclarer, dans un acte dressé par l'officier de l'état civil, que l'enfant portera soit le nom de la coparente, soit leurs deux noms accolés dans l'ordre choisi par elles dans la limite d'un nom pour chacune d'elles.

Toutefois, la mère et la coparente ensemble, ou l'une d'elles si l'autre est décédée, peuvent déclarer, dans un acte dressé par l'officier de l'état civil, que l'enfant portera soit le nom de la coparente, soit leurs deux noms accolés dans l'ordre choisi par elles dans la limite d'un nom pour chacune d'elles.

Cette déclaration est faite dans un délai d'un an à dater de la reconnaissance ou du jour où une décision établissant la filiation à l'égard de la coparente est coulée en force de chose jugée et avant la majorité ou l'émancipation de l'enfant. Le délai d'un an prend cours le jour suivant la notification ou la signification visées aux articles 325/6, alinéa 2, et 325/8, alinéa 2.

Cette déclaration est faite dans un délai d'un an à dater de la reconnaissance ou du jour où une décision établissant la filiation à l'égard de la coparente est coulée en force de chose jugée et avant la majorité ou l'émancipation de l'enfant. Le délai d'un an prend cours le jour suivant la notification ou la signification visées aux articles 325/6, alinéa 2, et 325/8, alinéa 2.

En cas de modification de la filiation à l'égard de la coparente ou de la filiation maternelle durant la minorité de l'enfant en suite d'une action en contestation de la filiation sur la base des articles 312, § 2, 325/3, §§ 4 et 5, 325/7, §§ 3 et 4, ou 330, §§ 3 et 4, le juge acte le nouveau nom de l'enfant, choisi, le cas échéant, par les parents selon les règles énoncées au paragraphe 1er ou à l'article 335, § 1er.

En cas de modification de la filiation à l'égard de la coparente ou de la filiation maternelle durant la minorité de l'enfant en suite d'une action en contestation de la filiation sur la base des articles 312, § 2, 325/3, §§ 4 et 5, 325/7, §§ 3 et 4, ou 330, §§ 3 et 4, le juge acte le nouveau nom de l'enfant, choisi, le cas échéant, par les parents selon les règles énoncées au paragraphe 1er ou à l'article 335, § 1er.

Mention de la déclaration visée à l'alinéa 2 ou du dispositif du jugement visé à l'alinéa 4 est faite en marge de l'acte de naissance et des autres actes concernant l'enfant.

Mention de la déclaration visée à l'alinéa 2 ou du dispositif du jugement visé à l'alinéa 4 est faite en marge de l'acte de naissance et des autres actes concernant l'enfant.

§ 3. Si la filiation d'un enfant est modifiée alors que celui-ci a atteint l'âge de la majorité, aucune modification n'est apportée à son nom sans son accord.

§ 3. Si la filiation d'un enfant est modifiée alors que celui-ci a atteint l'âge de la majorité, aucune modification n'est apportée à son nom sans son accord.

§ 4. Le nom déterminé conformément aux paragraphes 1er et 2 s'impose aux autres enfants dont la filiation est ultérieurement établie à l'égard des mêmes mère et coparente.

§ 4. Le nom déterminé conformément aux paragraphes 1er et 2 s'impose aux autres enfants dont la filiation est ultérieurement établie à l'égard des mêmes mère et coparente.